

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

10 päivänä heinäkuuta 2014*

SEUT 102 artikla — Määrävän markkina-aseman väärinkäyttö — Espanjan laajakaistapohjaisten internetyhteyksien markkinat — Marginaalien puristaminen — SEUT 263 artikla — Laillisuusvalvonta — SEUT 261 artikla — Täysi tuomiovalta — Perusoikeuskirjan 47 artikla — Tehokkaan oikeussuojan periaate — Täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettava valvonta — Sakon määrä — Suhteellisuusperiaate — Syrjintäkiellon periaate

Asiassa C-295/12 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan nojalla 13.6.2012 tehdystä valituksesta,

Telefónica SA, kotipaikka Madrid (Espanja),

Telefónica de España SAU, kotipaikka Madrid,

edustajinaan abogado F. González Díaz ja abogado B. Holles,

valittajina,

ja jossa valittajien vastapuolina ja muina osapuolina ovat

Euroopan komissio, asiamiehinnään F. Castillo de la Torre, É. Gippini Fournier ja C. Urraca Caviedes,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

France Telecom España SA, kotipaikka Pozuelo de Alarcón (Espanja), edustajinaan abogado H. Brokelmann ja abogado M. Ganino,

Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc Consumo), kotipaikka Madrid, edustajinaan abogado L. Pineda Salido ja abogado I. Cámara Rubio, ja

European Competitive Telecommunications Association, kotipaikka Wokingham (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan avvocato A. Salerno ja avvocato B. Cortese,

väliintulijoina ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby ja C. Vajda (esittelevä tuomari),

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.5.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 26.9.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Telefónica SA ja Telefónica de España SAU (jäljempänä yhdessä valittajat) vaativat valituksessaan, että unionin tuomioistuimien kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen tuomion Telefónica ja Telefónica de España v. komissio (T-336/07, EU:T:2012:172; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä hylkäsi niiden kanteen, jossa vaadittiin [EY] 82 artiklan soveltamismenettelystä 4.7.2007 tehdyn komission päätöksen K(2007) 3196 lopullinen (asia COMP/38.784 – Wanadoo España v. Telefónica; jäljempänä riidanalainen päätös) kumoamista, sekä niiden toissijaisen vaatimuksen niille tässä päätöksessä määrätyn sakon määrän kumoamiseksi tai alentamiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus N:o 17

- 2 Kilpailusääntöjen rikkominen tapahtui syyskuun 2001 ja joulukuun 2006 välisenä aikana. Kuitenkin on niin, että 6.2.1962 annettu neuvoston asetus N:o 17 ([EY 81] ja [EY 82] artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204) kumottiin ja korvattiin 1.5.2004 [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1/2003 (EUVL 2003, L 1, s. 1).
- 3 Näin ollen asetusta N:o 17 voitiin soveltaa nyt käsiteltävän asian tosiseikkoihin 1.5.2004 saakka, jolloin asetusta N:o 1/2003 alettiin soveltaa. On kuitenkin todettava, että asetuksen N:o 1/2003 merkitykselliset säännökset ovat aineellisesti samanlaiset kuin asetuksen N:o 17 säännökset.
- 4 Asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, joka on vähintään 1 000 ja enintään 1 000 000 laskentayksikköä taikka tätä suurempi mutta enintään 10 prosenttia kunkin rikkomukseen osallisen yrityksen edellisen tilikauden liikevaihdosta, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) rikkovat [EY 81] artiklan 1 kohtaa tai [EY 82] artiklaa; taikka

--

Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto.”

- 5 Asetuksen N:o 17 17 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”[Euroopan unionin] tuomioistuimella on [EY 229] artiklassa tarkoitettu täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon; se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.”

Asetus N:o 1/2003

- 6 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa, jolla korvattiin asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohta, säädetään seuraavaa:

”Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

- a) rikkovat [SEUT 101] artiklan tai [SEUT 102] artiklan määräyksiä;

--

Kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään kymmenen prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

--”

- 7 Asetuksen N:o 1/2003 31 artiklassa, jolla korvattiin asetuksen N:o 17 17 artikla, säädetään seuraavaa:

”[Euroopan unionin] tuomioistuimella on täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon. Se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.”

Vuoden 1998 suuntaviivat

- 8 Asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja [EHTY] 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa sovellettavien suuntaviivojen (EYVL 1998, C 9, s. 3; jäljempänä vuoden 1998 suuntaviivat) 1 kohdan A alakohdassa, joka koskee kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arviointia, todetaan seuraavaa:

”A. Vakavuus Rikkomuksen vakavuuden arvioinnissa on otettava huomioon sen laatu, sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa, ja asian kannalta merkityksellis[ten] maantieteellis[sten] markkinoi[den laajuus]. Rikkomukset voidaan jakaa kolmeen luokkaan, nimittäin vakavaa vähäisempiin, vakaviin ja erittäin vakaviin rikkomuksiin.

- Vakavaa vähäisemmät rikkomukset:

--

Mahdollinen määrä: 1 000 [euroa]–1 miljoonaa [euroa].

- Vakavat rikkomukset:

--

Mahdollinen määrä: 1 miljoonaa [euroa]–20 miljoonaa [euroa].

- Erittäin vakavat rikkomukset:

Pääasiassa hintakartellit tai markkinoiden jakaminen horisontaalisin rajoituksin tai muut menettelyt, jotka vaikuttavat sisämarkkinoiden moitteettomaan toimintaan, kuten muiden sulkeminen pois kansallisilta markkinoilta tai monopolia vastaavassa asemassa toimivien yritysten määräävän aseman väärinkäyttö --

Mahdollinen määrä: yli 20 miljoonaa [euroa].”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

- 9 Unionin yleinen tuomioistuin esittää yhteenvedon asian taustasta valituksenalaisen tuomion 3–29 kohdassa seuraavasti:

”3 Wanadoo España SL (josta on tullut France Telecom España SA; jäljempänä Telecom) teki 11.7.2003 Euroopan yhteisöjen komissiolle kantelun, jossa se väitti, ettei Telefónican tytäryhtiöiden kilpailijoiltaan laajakaistayhteyksien tukkutarjonnasta Espanjassa perimien hintojen ja niiden loppukäyttäjiin soveltamien vähittäishintojen välinen marginaali ollut riittävä siihen, että Telefónican kilpailijat voisivat kilpailla sen kanssa (riidanalaisen päätöksen 26 perustelukappale).

--

- 6 Komissio teki 4.7.2007 riidanalaisen päätöksen, jota käsiteltävänä oleva kanne koskee.
- 7 Komissio yksilöi riidanalaisen päätöksen ensimmäisessä osassa kolmet kyseessä olevien tuotteiden markkinat eli laajakaistayhteyksien vähittäismarkkinat ja kahdet laajakaistayhteyksien tukkumarkkinat (riidanalaisen päätöksen 145–208 perustelukappale).
- 8 Kyseessä olevat vähittäismarkkinat käsittävät riidanalaisen päätöksen mukaan kaikki erottelemattomat laajakaistatuotteet riippumatta siitä, perustuiko yhteys ADSL:ään (Asymmetric Digital Subscriber Line, epäsymmetrinen digitaalinen tilaajayhteys) tai mihin tahansa muuhun teknologiaan, jota tarjotaan ’suuren yleisön markkinoilla’ kotimaisille ja ulkomaisille käyttäjille. Ne eivät sen sijaan käsitä pääasiallisesti ’suurkäyttöön’ tarkoitettuja yksilöityjä laajakaistayhteyksipalveluja (riidanalaisen päätöksen 153 perustelukappale).
- 9 Komissio totesi tukkumarkkinoista, että käytettävissä oli kolme pääasiallista tukkutarjontamuotoa eli tilaajayhteyksien eriytettyä tarjontaa koskeva viitetarjous, jota tarjosi ainoastaan Telefónica, alueellinen tukkutarjous (GigADSL, jäljempänä alueellinen tukkutuote), jota myös tarjosi ainoastaan Telefónica, sekä useita valtakunnallisia tukkutarjouksia, joita tarjosivat sekä Telefónica (ADSL-IP ja ADSL-IP Total, jäljempänä valtakunnallinen tukkutuote) että muut operaattorit ja jotka perustuivat tilaajayhteyksien eriytettyyn tarjontaan ja/tai alueelliseen tukkutuotteeseen (riidanalaisen päätöksen 75 perustelukappale).

--

- 14 Komissio totesi, että riidanalaisessa päätöksessä kyseessä olevat tukkumarkkinat käsittivät alueellisen ja valtakunnallisen tukkutuotteen mutta eivät kaapeliyhteyteen tai muihin teknologioihin kuin ADSL:ään perustuvia tukkupalveluja (riidanalaisen päätöksen 6 ja 208 perustelukappale).
- 15 Riidanalaisen päätöksen mukaan merkitykselliset maantieteelliset tukku- ja vähittäismarkkinat olivat valtakunnanlaajuiset (Espanjan alue) (riidanalaisen päätöksen 209 perustelukappale).
- 16 Riidanalaisen päätöksen toisessa osassa komissio totesi, että Telefónicalla oli määräävä markkina-asema molemmilla kyseessä olevilla tukkumarkkinoilla (riidanalaisen päätöksen 223–242 perustelukappale). Niinpä Telefónicalla oli tarkastelujakson aikana alueellisen tukkutuotteen toimitusmonopoli ja yli 84 prosentin markkinaosuus valtakunnallisen tukkutuotteen markkinoilla (riidanalaisen päätöksen 223 ja 235 perustelukappale). Riidanalaisen päätöksen (243–277 perustelukappale) mukaan Telefónicalla oli määräävä markkina-asema myös vähittäismarkkinoilla.

17 Riidanalaisen päätöksen kolmannessa osassa komissio tutki, oliko Telefónica väärinkäyttänyt määräävää markkina-asemaansa kyseisillä markkinoilla (riidanalaisen päätöksen 278–694 perustelukappale). Komissio katsoi, että Telefónica oli rikkonut [SEUT 102] artiklaa, koska se oli soveltanut kilpailijoihinsa epäoikeudenmukaisia hintoja Espanjan 'suuren yleisön' markkinoilla sovellettavan vähittäistason laajakaistayhteyksien hinnan ja alueellisella ja valtakunnallisella tasolla sovellettavan tukkutason laajakaistayhteyksien hinnan välisen hintaruuvien muodossa syyskuun 2001 ja joulukuun 2006 välisenä aikana (riidanalaisen päätöksen 694 perustelukappale).

--

24 Riidanalaisen päätöksen neljännessä osassa komissio totesi, että esillä olevassa asiassa oli ilmennyt vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen vaihdantaan, sillä Telefónican hintapolitiikka koski koko Espanjan alueen, joka muodostaa merkittävän osan sisämarkkinoista, kattavassa määräävässä markkina-asemassa olevan operaattorin yhteyspalveluja (riidanalaisen päätöksen 695–697 perustelukappale).

25 Komissio käytti riidanalaisessa päätöksessä vuoden 1998 suuntaviivoissa esitettyä menetelmää.

26 Ensiksi komissio arvioi kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta ja vaikutuksia sekä merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden kokoa. Se totesi kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuudesta, että kyse oli käytännössä monopoli-asemassa olevan yrityksen selvästä tällaisen aseman väärinkäytöstä, minkä vuoksi sitä on pidettävä vuoden 1998 suuntaviivojen valossa 'hyvin vakavana' (riidanalaisen päätöksen 739–743 perustelukappale). Riidanalaisen päätöksen 744–750 perustelukappaleessa komissio erottaa toisistaan esillä olevan asian ja [SEUT 102] artiklan soveltamisesta (asia COMP/C 1/37.451, 37.578, 37.579 – Deutsche Telekom AG) 21.5.2003 tehdyn komission päätöksen 2003/707/EY (EUVL L 263, s. 9; jäljempänä Deutsche Telekom -päätös), jossa Deutsche Telekomin väärinkäyttöä, joka myös koski marginaalien puristamista, ei pidetty vuoden 1998 suuntaviivoissa tarkoitettulla tavalla 'hyvin vakavana'. Todetun kilpailusääntöjen rikkomisen vaikutusten arvioinnin yhteydessä komissio otti huomioon merkityksellisten markkinoiden huomattavan taloudellisen arvon, niiden ratkaisevan roolin tietoyhteiskunnan luomisessa ja Telefónican väärinkäytön merkittävät vaikutukset vähittäismarkkinoilla (riidanalaisen päätöksen 751 ja 753 perustelukappale). Merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden koosta komissio totesi muun muassa, että Espanjan laajakaistamarkkinat olivat Euroopan unionin viidenneksi suurimmat kansalliset laajakaistamarkkinat ja että vaikka hintaruuvitapaukset rajoittuivat väistämättä yhden ainoan jäsenvaltion alueelle, ne estivät muista jäsenvaltioista peräisin olevien operaattoreiden pääsyn nopeasti kasvaville markkinoille (riidanalaisen päätöksen 754 ja 755 perustelukappale).

27 Riidanalaisen päätöksen mukaan sakon laskentapohja, 90 000 000 euroa, ilmentää sitä, että väärinkäyttöä merkitsevä menettely täsmentyi tarkastellun jakson kuluessa ja täsmällisemmin sanottuna Deutsche Telekom -päätöksen tekemisen jälkeen (riidanalaisen päätöksen 756 ja 757 perustelukappale). Sakon laskentapohjaan sovellettiin kerrointa 1,25 Telefónican huomattavan taloudellisen kapasiteetin huomioon ottamiseksi ja sakon riittävän ehkäisevän vaikutuksen varmistamiseksi, jolloin laskentapohjaksi saatiin 112 500 000 euroa (riidanalaisen päätöksen 758 perustelukappale).

28 Toiseksi koska kilpailusääntöjen rikkomisen oli jatkunut syyskuusta 2001 joulukuuhun 2006 eli viisi vuotta ja neljä kuukautta, komissio korotti sakon laskentapohjaa 50 prosentilla. Sakon perusmääräksi tuli näin ollen 168 750 000 euroa (riidanalaisen päätöksen 759–761 perustelukappale).

29 Kolmanneksi komissio katsoi käytettävissä olevien todisteiden perusteella, että esillä olevassa asiassa voitiin todeta tiettyjä lieventäviä olosuhteita, koska kilpailusääntöjen rikkominen oli ollut tuottamuksellista. Telefónicalle myönnettiin niiden perusteella 10 prosentin alennus sakon määrästä, jolloin sakon määräksi saatiin 151 875 000 euroa (riidanalaisen päätöksen 765 ja 766 perustelukappale).”

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 10 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 1.10.2007 toimitetulla kannekirjelmällä kanteen, jossa ne vaativat riidanalaisen päätöksen kumoamista tai toissijaisesti komission määräämän sakon kumoamista tai sen määrän alentamista.
- 11 Ensisijaisten vaatimustensa tueksi valittajat vetosivat kuuteen kanneperusteeseen, joista ensimmäisen mukaan puolustautumisoikeuksia on loukattu, toisen mukaan merkityksellisiä tukkumarkkinoita määriteltäessä on tehty tosiseikkoja koskevia virheitä ja oikeudellisia virheitä, kolmannen mukaan niiden määräävää asemaa merkityksellisillä markkinoilla todettaessa on tehty tosiseikkoja koskevia virheitä ja oikeudellisia virheitä, neljännen mukaan [SEUT 102] artiklaa niiden väärinkäyttöä merkitsevään toimintaan sovellettaessa on tehty oikeudellisia virheitä, viidennen mukaan niiden väärinkäyttöä merkitsevään toiminnan ja sen kilpailua rajoittavan vaikutuksen arvioinnin yhteydessä on tehty tosiseikkoja koskevia virheitä ja/tai tosiseikkojen arviointivirheitä ja oikeudellisia virheitä ja kuudennen mukaan [SEUT 102] artiklaa on sovellettu ultra vires ja toissijaisuusperiaatetta, suhteellisuusperiaatetta, oikeusvarmuuden periaatetta, vilpittömän yhteistyön periaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta on loukattu.
- 12 Toissijaisten vaatimustensa tueksi valittajat esittivät kaksi kanneperustetta. Ensimmäisen kanneperusteen mukaan on tehty tosiseikkoja koskevia virheitä ja oikeudellisia virheitä ja asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohtaa on rikottu ja oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatetta on loukattu. Toisen kanneperusteen, joka on esitetty ensimmäiseen perusteeseen nähden toissijaisesti, mukaan sakon määrää määritettäessä on tehty tosiseikkoja koskevia virheitä ja oikeudellisia virheitä sekä suhteellisuusperiaatetta, yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja rangaistusten yksilöllisyyttä koskevaa periaatetta on loukattu ja perusteluvollisuus on laiminlyöty.
- 13 Yhtäältä Asociación de usuarios de servicios bancarios (Ausbanc Consumo) (jäljempänä Ausbanc Consumo) ja France Telecom sekä toisaalta European Competitive Telecommunications Association (jäljempänä ECTA) hyväksyttiin väliintulijoiksi tukemaan komission vaatimuksia 31.7.2008 ja 28.2.2011 annetuilla määräyksillä.
- 14 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kaikki kanneperusteet ja kanteen kokonaisuudessaan.

Asianosaisten vaatimukset unionin tuomioistuimessa

- 15 Valittajat vaativat, että unionin tuomioistuin
- ensisijaisesti
    - kumoaa valituksenalaisen tuomion kokonaan tai osittain
    - hallussaan olevien tietojen perusteella kumoaa riidanalaisen päätöksen kokonaan tai osittain
    - kumoaa sakon tai alentaa sen määrää SEUT 261 artiklan nojalla

- kumoaa sakon tai alentaa sen määrää sen perusteella, että unionin yleisessä tuomioistuimessa käydyn menettelyn kesto ei ole perusteltu, ja
  - velvoittaa komission ja väliintulijat sekä tässä menettelyssä että menettelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa korvaamaan oikeudenkäyntikulut
- tai vaihtoehtoisesti, mikäli tämä ei ole mahdollista oikeudenkäyntivaiheen vuoksi,
- kumoaa valituksenalaisen tuomion ja palauttaa asian unionin yleiseen tuomioistuimeen, jotta tämä lausuu asiasta unionin tuomioistuimen esittämien oikeudellisten seikkojen valossa
  - kumoaa sakon tai alentaa sen määrää SEUT 261 artiklan nojalla ja
  - velvoittaa komission ja väliintulijat sekä tässä menettelyssä että menettelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja
- joka tapauksessa antaa mahdollisuuden tutustua SEUT 15 artiklan mukaisesti unionin yleisessä tuomioistuimessa 23.5.2011 pidetyn istunnon litterointiin tai tallenteeseen ja järjestää istunnon.
- 16 Komissio vaatii, että unionin tuomioistuin
- jättää valituksen tutkimatta kokonaan tai osittain tai hylkää sen perusteettomana
  - toissijaisesti, jos valitus hyväksytään, hylkää joka tapauksessa riidanalaisesta päätöksestä nostetun kumoamiskanteen ja
  - velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 17 Ausbanc Consumo vaatii, että unionin tuomioistuin
- hylkää valituksen ja pysyttää valituksenalaisen tuomion kokonaisuudessaan
  - velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja
  - joka tapauksessa antaa mahdollisuuden tutustua SEUT 15 artiklan mukaisesti unionin yleisessä tuomioistuimessa 23.5.2011 pidetyn istunnon litterointiin tai tallenteeseen.
- 18 France Telecom vaatii, että unionin tuomioistuin
- hylkää valituksen kokonaisuudessaan
  - velvoittaa valittajat korvaamaan sekä tässä menettelyssä että menettelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut ja
  - järjestää istunnon.
- 19 ECTA vaatii, että unionin tuomioistuin
- hylkää valituksen
  - hylkää myös valittajien toissijaiset vaatimukset sakon kumoamisesta tai sen määrän alentamisesta ja
  - velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

- 20 Valituksensa tueksi valittajat esittävät kymmenen valitusperustetta valituksenalaista tuomiota vastaan.
- 21 Aluksi on tutkittava oikeudenkäyntiväite, jonka komissio esittää koko valitusta vastaan, sekä valittajien ja Ausbanc Consumon vaatimukset saada tutustua unionin yleisessä tuomioistuimessa pidetyn istunnon litterointiin tai äänitallenteeseen.

Oikeudenkäyntiväite, jonka komissio esittää koko valitusta vastaan

- 22 Komissio vaatii, että valitus on jätettävä tutkimatta, seuraavilla perusteilla.
- 23 Ensimmäiseksi komissio korostaa, että valitus on erittäin pitkä ja itseään toistava ja siinä esitetään usein lukuisia valitusperusteita kullakin sivulla, joten valitus vaikuttaa sisältävän useita satoja valitusperusteita, mikä muodostaa ”ennätyksen” unionin oikeustapaushistoriassa.
- 24 Toiseksi valituksessa pyritään lähes systemaattisesti siihen, että tosiseikat tutkitaan uudelleen, sellaisten väitteiden avulla, joiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin sovelsi ”virheellistä oikeudellista arviointiperustetta”.
- 25 Kolmanneksi valitusperusteet esitetään liian usein pelkkinä perustelemattomina väitteinä.
- 26 Neljänneksi komissio katsoo, että yhtäältä valittajat arvostelevat usein riidanalaista päätöstä eivätkä valituksenalaista tuomiota ja toisaalta – kun arvostelu koskee todella valituksenalaista tuomiota – eivät yksilöi käytännössä koskaan täsmällisiä osia tai kohtia, jotka väitteen mukaan sisältävät oikeudellisia virheitä.
- 27 Viidenneksi komissio väittää, että sen on ollut erittäin vaikeaa tai jopa mahdotonta käyttää puolustautumisoikeuksiaan näin sekavalla ja käsittämättömällä tavalla muotoillun valituksen suhteen, ja vaatii näin ollen unionin tuomioistuinta toteamaan, että valitus on jätettävä kokonaisuudessaan tutkimatta.
- 28 Toissijaisesti komissio väittää, että jopa niinä harvoina kertoina, kun kantajat ottavat valituksessaan esiin oikeudellisen kysymyksen, niiden väitteet ovat selvästi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön vastaisia. Komissio vaatii näin ollen unionin tuomioistuinta toteamaan perustellulla määräyksellä, että valitus on selvästi perusteeton.
- 29 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 256 artiklasta, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ja valituksen jättämispäivänä voimassa olleesta unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdasta seuraa, että valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin valituksenalaisen tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi, tai muuten kyseinen valitus tai peruste jätetään tutkimatta (ks. mm. tuomio Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 426 kohta ja tuomio Deutsche Telekom v. komissio, C-280/08 P, EU:C:2010:603, 24 kohta).
- 30 Näitä vaatimuksia ei täytyä ja tutkimatta on jätettävä valitusperuste, jonka tueksi esitetyt perustelut eivät ole riittävän selkeitä ja täsmällisiä, jotta unionin tuomioistuin voisi harjoittaa valvontaansa, erityisesti koska ne oleelliset seikat, joihin tarkasteltava valitusperuste perustuu, eivät ilmene riittävän johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi itse valituskirjelmän tekstistä, joka on tältä osin epäselvä ja moniselitteinen (ks. vastaavasti tuomio Thyssen Stahl v. komissio, C-194/99 P, EU:C:2003:527, 105 ja 106 kohta ja tuomio Arkema v. komissio, C-520/09 P, EU:C:2011:619, 61 kohta).

oikeuskäytäntöviittauksineen). Oikeuskäytännön mukaan valitus, joka ei ole rakenteeltaan johdonmukainen, rajoittuu yleisiin toteamuksiin eikä sisällä täsmällisiä tietoja valituksenalaisen määräyksen kohdista, joita mahdollisesti rasittaa oikeudellinen virhe, on jätettävä tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat (ks. määräys Weber v. komissio, C-107/07 P, EU:C:2007:741, 26–28 kohta).

- 31 Valittajien tekemästä valituksesta on todettava – kuten komissio korostaa – että se sisältää paljon valitusperusteita ja perusteluja, joita ei voida ottaa tutkittaviksi. Ei kuitenkaan voida katsoa, että nyt käsiteltävä valitus olisi jätettävä tutkimatta kokonaisuudessaan. Tietyissä valituksessa esitetyissä valitusperusteissa nimittäin yksilöidään tarpeeksi täsmällisesti valituksenalaisen tuomion arvostellut kohdat ja esitetään riittävän selvästi oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin vedotaan. Tämän vuoksi jäljempänä todetuista puutteista huolimatta komission koko valitusta vastaan esittämä oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

Vaatimukset saada tutustua unionin yleisessä tuomioistuimessa pidetyn istunnon litterointiin tai äänitallenteeseen

- 32 Valittajat ja Ausbanc Consumo ovat vaatineet unionin tuomioistuinta antamaan niille SEUT 15 artiklan nojalla mahdollisuuden tutustua unionin yleisessä tuomioistuimessa 23.5.2011 pidetyn istunnon litterointiin tai äänitallenteeseen.
- 33 Tältä osin unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 169 artiklan 1 kohdassa määrätään, että valituksessa voidaan vaatia unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun tuomiolauselmaan tai määräysosaan sisältyvän lopputuloksen kumoamista kokonaan tai osittain.
- 34 Valittajien ja Ausbanc Consumon tutustumisvaatimuksissa ei kuitenkaan vaadita valituksenalaisen tuomion kumoamista kokonaan tai osittain. Valittajat ja Ausbanc Consumo eivät myöskään selitä, miksi ne haluavat tutustua unionin yleisessä tuomioistuimessa 23.5.2011 pidetyn istunnon litterointiin tai äänitallenteeseen tai missä määrin mahdollisuus tutustua näihin asiakirjoihin voisi hyödyttää niitä valittajien vaatimusten osalta, jotka koskevat valituksenalaisen tuomion kumoamista, ja Ausbanc Consumon vaatimusten osalta, jotka koskevat valituksen hylkäämistä.
- 35 Näin ollen valittajien ja Ausbanc Consumon tutustumisvaatimukset on jätettävä tutkimatta.

Väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi velvollisuuttaan harjoittaa täyttää tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa

- 36 Viidennen valitusperusteensa viidennessä osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi velvollisuuttaan harjoittaa täyttää tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleissopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklassa tarkoitetulla tavalla, kun kyse on määräävän markkina-aseman väärinkäytön ja sen kilpailuvaikutusten arvioinnista.
- 37 Lisäksi valittajat toistavat useaan otteeseen tämän väitteen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi velvollisuuttaan harjoittaa täyttää tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa rikkomisen toteamisen osalta, erityisesti niiden toisen ja kolmannen valitusperusteen yhteydessä.
- 38 Koska nämä väitteet ovat samanlaisia tai suurelta osin päällekkäisiä, ne on tutkittava yhdessä ja ennen muita valitusperusteita.
- 39 Aluksi on muistutettava niiden oikeusturvakeinojen olennaisista ominaisuuksista, joista unionin oikeudessa säädetään, jotta yrityksille, joille komission päätöksessä määrätään sakko kilpailusääntöjen rikkomisesta, taataan tehokas oikeussuoja.

- 40 Tehokkaan oikeussuojan periaate on unionin oikeuden yleinen periaate, joka ilmaistaan nykyisin Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklassa, joka unionin oikeudessa vastaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaletta (ks. tuomio Chalkor v. komissio, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 51 kohta; tuomio Otis ym., C-199/11, EU:C:2012:684, 47 kohta ja tuomio Schindler Holding ym. v. komissio, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 36 kohta).
- 41 On muistutettava, että vaikka SEU 6 artiklan 3 kohdassa vahvistetuin tavoin Euroopan ihmisoikeussopimuksessa tunnustetut perusoikeudet ovat osa unionin oikeutta yleisinä periaatteina ja vaikka perusoikeuskirjan 52 artiklan 3 kohdassa veloitetaan antamaan perusoikeuskirjan oikeuksille, jotka vastaavat Euroopan ihmisoikeussopimuksessa taattuja oikeuksia, sama merkitys ja sama ulottuvuus kuin mainitussa sopimuksessa, sopimusta ei voida pitää – niin kauan kuin unioni ei ole siihen liittynyt – muodollisesti unionin oikeusjärjestykseen sisältyvänä oikeudellisena välineenä (ks. tuomio Schindler Holding ym. v. komissio, EU:C:2013:522, 32 kohta).
- 42 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin oikeudessa säädetään SEUT 102 artiklan mukaiseen menettelyyn liittyvien komission päätösten tuomioistuinvalvontaa koskevasta järjestelmästä, joka tarjoaa kaikki perusoikeuskirjan 47 artiklassa vaaditut takeet (ks. vastaavasti tuomio Chalkor v. komissio, EU:C:2011:815, 67 kohta ja tuomio Otis ym., EU:C:2012:684, 56 ja 63 kohta). Tämä tuomioistuinvalvontaa koskeva järjestelmä koostuu SEUT 263 artiklassa vahvistetusta toimielinten toimien laillisuusvalvonnasta, jota voidaan SEUT 261 artiklan mukaisesti täydentää täydellä harkintavallalla asetuksissa säädettyjen seuraamusten osalta.
- 43 Komission kilpailuoikeuden alalla tekemien päätösten laillisuuden valvonnasta määrätään SEUT 263 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa, että Euroopan unionin tuomioistuin valvoo komission sellaisten toimien laillisuutta, joiden tarkoituksena on tuottaa oikeusvaikutuksia suhteessa kolmansiin osapuoliin, ja tässä tarkoituksessa tuomioistuimella on toimivalta ratkaista kanne, jonka perusteena on toimivallan puuttuminen, olennaisen menettelymääräyksen rikkominen, perussopimusten tai niiden soveltamista koskevan oikeussäännön rikkominen taikka harkintavallan väärinkäyttö. SEUT 256 artiklan nojalla unionin yleinen tuomioistuin harjoittaa ensimmäisenä oikeusasteena komission kilpailuoikeuden alalla tekemien päätösten SEUT 263 artiklassa tarkoitettua laillisuusvalvontaa.
- 44 Tätä laillisuusvalvontaa täydennetään SEUT 261 artiklan mukaisesti täydellä harkintavallalla sellaisten sakkojen ja uhkasakkojen osalta, joita komissio määrää kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi. Asetuksen N:o 17/17 artiklassa, joka on korvattu asetuksen N:o 1/2003 31 artiklalla, säädetään, että [Euroopan unionin] tuomioistuimella on täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon, minkä seurauksena se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.
- 45 Edellä esitetystä ilmenee, että laillisuusvalvonta kattaa kaikki SEUT 102 artiklan soveltamismenettelyihin liittyvät komission päätökset, kun taas asetuksen N:o 1/2003 31 artiklassa tarkoitettujen täyden harkintavallan soveltamisala rajoittuu tällaisten päätösten sakon tai uhkasakon vahvistamista koskeviin osiin.
- 46 Koska viidennen valitusperusteen viides osa koskee riidanalaisen päätöksen osia, jotka koskevat rikkomisen toteamista, valittajien väite, jonka mukaan velvollisuutta harjoittaa perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettua täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa on laiminlyöty, on ymmärrettävä siten, että siinä tarkoitetaan unionin yleisen tuomioistuimen SEUT 263 artiklan nojalla harjoittamaa laillisuusvalvontaa.
- 47 Valittajat väittävät lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi velvollisuuttaan harjoittaa perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettua täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa määrävän markkina-aseman väärinkäytön ja sen kilpailuvaikutusten arvioinnin yhteydessä. Erityisesti

valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se hylkäsi niiden väitteet todettuaan valituksenalaisen tuomion 211, 220, 223, 244, 251 ja 263 kohdassa, ettei komissio tehnyt ilmeistä virhettä. Valittajat esittävät tältä osin kolme väitettä.

- 48 Ensimmäisessä väitteessä valittajat esittävät, että unionin yleinen tuomioistuin harjoitti valvontaa, joka rajoittui ilmeiseen arviointivirheeseen sellaisten seikkojen osalta, jotka eivät antaneet aihetta monitahoisiin taloudellisiin arviointeihin.
- 49 Toisessa väitteessä valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin valvoi virheellisesti ainoastaan ilmeistä arviointivirhettä välttyäkseen tutkimasta sitä, tukivatko komission esittämät todisteet päätelmiä, jotka se teki arvioituaan monitahoista taloudellista tilannetta tuomion komissio v. Tetra Laval (C-12/03 P, EU:C:2005:87, 39 kohta) mukaisesti.
- 50 Kolmannessa väitteessä valittajat väittävät, että unionin yleisellä tuomioistuimella on velvollisuus – vaikka kyseessä ovat monitahoiset taloudelliset kysymykset – harjoittaa täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa tarkoitetulla tavalla, sellaisena kuin sitä on tulkittu Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiossa A. Menarini Diagnostics S.r.l. v. Italia (nro 43509/08, 27.9.2011), jossa ilmeisen arviointivirheen kriteerillä ei ole sijaa.
- 51 Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan noudattaminen ei ole esteenä sille, että hallinnollisessa menettelyssä ”rangaistuksen” määrää aluksi hallintoviranomainen. Se edellyttää kuitenkin, että jollei hallintoviranomaisen päätös itsessään täytä Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa määrättyjä edellytyksiä, päätös voidaan myöhemmin saattaa tutkittavaksi tuomiovaltaa käyttävässä elimessä, jolla on täysi harkintavalta (Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio Segame SA v. Ranska, nro 4837/06, 55 kohta, CEDH 2012, ja em. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio A. Menarini Diagnostics v. Italia, 59 kohta).
- 52 Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että tuomiovaltaa käyttävän elimen, jolla on täysi harkintavalta, ominaisuuksiin kuuluu toimivalta muuttaa alemmanasteisen elimen tekemää päätöstä miltä tahansa osin, sekä tosiseikkojen että oikeudellisten seikkojen osalta. Tuomiovaltaa käyttävällä elimellä on erityisesti oltava toimivalta tutkia kaikki sen käsiteltäväksi saatetussa oikeusriidassa merkitykselliset tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevat kysymykset (ks. mm. em. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio A. Menarini Diagnostics v. Italia, 59 kohta ja tuomio Schindler Holding ym. v. komissio, EU:C:2013:522, 35 kohta).
- 53 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 263 artiklassa määrätty laillisuusvalvonta merkitsee sitä, että tutkiessaan kantajien riidanalaista päätöstä vastaan esittämiä väitteitä unionin tuomioistuimet harjoittavat sekä oikeudellisiin seikkoihin että tosiseikkoihin kohdistuvaa valvontaa ja että niillä on toimivalta arvioida todisteita, kumota riidanalainen päätös tai muuttaa sakkojen määrää (ks. vastaavasti tuomio Schindler Holding ym. v. komissio, EU:C:2013:522, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 54 Unionin tuomioistuimella on siis jo ollut tilaisuus korostaa, että vaikka komissiolla on harkintavaltaa aloilla, joilla on tehtävä monitahoisia taloudellisia arviointeja, se ei tarkoita sitä, että unionin tuomioistuinten olisi pidättäydyttävä valvomasta sitä, miten komissio on tulkinnut taloudellisia seikkoja. Unionin tuomioistuinten on nimittäin paitsi tutkittava erityisesti esitettyjen todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus myös tarkistettava, sisältävätkö nämä todisteet kaikki ne merkitykselliset seikat, jotka on otettava huomioon monitahoisen tilanteen arvioinnissa, ja voivatko kyseiset todisteet tukea päätelmiä, jotka niistä on tehty (tuomio komissio v. Tetra Laval, EU:C:2005:87, 39 kohta; tuomio Chalkor v. komissio, EU:C:2011:815, 54 kohta ja tuomio Otis ym., EU:C:2012:684, 59 kohta).

- 55 Myöskään sillä, että riidanalaista päätöstä ei ole tutkittu viran puolesta kaikilta osin, ei loukata tehokkaan oikeussuojan periaatetta. Unionin yleisen tuomioistuimen, jonka on kyllä vastattava kaikkiin esitettyihin kanneperusteisiin ja harjoitettava valvontaa niin oikeuskysymysten kuin tosiseikkoja koskevien kysymysten osalta, ei tätä periaatetta noudattaakseen ole välttämätöntä tutkia viran puolesta asiakirja-aineistoa uudelleen (tuomio Chalkor v. komissio, EU:C:2011:815, 66 kohta ja tuomio Kone ym. v. komissio, EU:C:2013:696, 32 kohta).
- 56 Unionin tuomioistuinten on harjoitettava laillisuusvalvontaa niiden seikkojen perusteella, jotka kantaja on esittänyt kanneperusteiden tueksi, eivätkä ne voi tukeutua komission harkintavaltaan, kun kyse on näiden seikkojen arvioinnista, perusteena sille, etteivät tuomioistuimet harjoita oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja koskevaa perinpohjaista laillisuusvalvontaa (ks. vastaavasti tuomio Chalkor v. komissio, EU:C:2011:815, 62 kohta ja tuomio Schindler Holding ym. v. komissio, EU:C:2013:522, 37 kohta).
- 57 Kun otetaan huomioon nämä ominaispiirteet, SEUT 263 artiklassa määrätty laillisuusvalvonta täyttää Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa, jota unionin oikeudessa vastaa perusoikeuskirjan 47 artikla, vahvistetun tehokkaan oikeussuojan periaatteen vaatimukset (ks. vastaavasti tuomio Chalkor v. komissio, EU:C:2011:815, 67 kohta; tuomio Otis ym., EU:C:2012:684, 56 kohta ja tuomio Schindler Holding ym. v. komissio, EU:C:2013:522, 38 kohta).
- 58 Nyt käsiteltävässä asiassa valittajat ainoastaan väittävät yleisesti unionin yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen tutkiessaan komission esittämiä todisteita täsmentämättä tämän mahdollisen virheen luonnetta erityisesti tämän tuomion 54 kohdassa esitettyihin edellytyksiin nähden. Valittajat eivät siis väitä, että unionin yleinen tuomioistuin olisi jättänyt tutkimatta esitettyjen todisteiden aineellisen paikkansapitävyyden, luotettavuuden ja johdonmukaisuuden tai että unionin yleisen tuomioistuimen tutkimat todisteet eivät sisältäisi kaikkia niitä merkityksellisiä seikkoja, jotka on otettava huomioon monitahoisen tilanteen arvioinnissa. Ne eivät myöskään selitä, millä tavalla unionin yleinen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen virheen valituksenalaisen tuomion 211, 220, 223, 244, 251 ja 263 kohdassa esitetyissä päätelmissä ja niihin liittyvissä perusteluissa.
- 59 Joka tapauksessa on todettava, että SEUT 263 artiklassa määrättyä laillisuusvalvontaa toteuttaessaan unionin yleinen tuomioistuin ei ole pelkästään tarkastanut ilmeisten arviointivirheiden olemassaoloa vaan se on myös toteuttanut oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja koskevaa perinpohjaista laillisuusvalvontaa riidanalaisen päätöksen suhteen valittajien esittämien kanneperusteiden valossa ja täyttänyt siten perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettut vaatimukset, jotka koskevat täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa (ks. vastaavasti tuomio Chalkor v. komissio, EU:C:2011:815, 82 kohta ja tuomio KME ym. v. komissio, C-272/09 P, EU:C:2011:810, 109 kohta).
- 60 Näin ollen väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi velvollisuuttaan harjoittaa täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa rikkomisen toteamisen osalta, sekä viidennen valitusperusteen viides osa on hylättävä perusteettomana.

Ensimmäinen ja yhdeksäs valitusperuste, joiden mukaan puolustautumisoikeuksia on loukattu

- 61 Kantajat väittävät ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin on loukannut puolustautumisoikeuksia. Tämä valitusperuste jakautuu neljään osaan.
- 62 Valittajien esittämän yhdeksännen valitusperusteen mukaan menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa kesti liian kauan. Kun otetaan huomioon se, että siinä toistetaan lähes samalla tavalla osa ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa esitetyistä perusteluista, ne on tutkittava yhdessä.

Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa ja yhdeksäs valitusperuste, joiden mukaan menettely kesti kohtuuttoman kauan

- 63 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa ja yhdeksännessä valitusperusteessa valittajat väittävät, että menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa kesti kohtuuttoman kauan, mikä loukkaa niiden perusoikeuskirjan 47 artiklassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa taattua perustavanlaatuaista oikeutta saada tehokasta oikeussuojaa kohtuullisessa ajassa.
- 64 Jos valittajat vaativat valituksenalaisen tuomion kumoamista ja toissijaisesti kyseisen tuomion kumoamista siltä osin kuin siinä vahvistetaan niille määrätty sakko tai kyseisen sakon määrän alentamista, on huomautettava unionin tuomioistuimen jo katsoneen, että silloin, kun ei ole olemassa viitteitä siitä, että oikeudenkäynnin kohtuuton kesto unionin yleisessä tuomioistuimessa on vaikuttanut asian ratkaisun sisältöön, se, ettei tuomiota ole annettu kohtuullisessa ajassa, ei voi johtaa valituksenalaisen tuomion kumoamiseen. Jos mikään ei viittaa siihen, että sillä, ettei tuomiota ole annettu kohtuullisessa ajassa, on ollut vaikutusta asian ratkaisun sisältöön, valituksenalaisen tuomion kumoamisella ei nimittäin korjattaisi sitä, että unionin yleinen tuomioistuin on loukannut tehokkaan oikeussuojan periaatetta (tuomio *Gascogne Sack Deutschland v. komissio*, C-40/12 P, EU:C:2013:768, 81 ja 82 kohta; tuomio *Kendrion v. komissio*, C-50/12 P, EU:C:2013:771, 82 ja 83 kohta ja tuomio *Groupe Gascogne v. komissio*, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 81 ja 82 kohta).
- 65 Nyt käsiteltävässä asiassa valittajat eivät ole esittäneet unionin tuomioistuimelle mitään seikkaa, jonka perusteella voitaisiin katsoa, että sillä, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole antanut tuomiota kohtuullisessa ajassa, on voinut olla vaikutusta unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisun sisältöön. Muun muassa niiden väitteen, jonka mukaan ne eivät menettelyn keston vuoksi voineet tehdä valitusta ennen tuomion *TeliaSonera Sverige* (C-52/09, EU:C:2011:83) antamista, perusteella ei voida katsoa, että tämän unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisun sisältö olisi voinut olla erilainen.
- 66 Siltä osin kuin valittajat vaativat toissijaisesti unionin tuomioistuinta alentamaan niille määrätyn sakon määrää, on huomautettava, että siitä, että unionin tuomioistuimet laiminlyövät perusoikeuskirjan 47 artiklan toisen kohdan mukaista velvollisuuttaan ratkaista niiden käsiteltäväksi saatetut asiat kohtuullisessa ajassa, on määrättävä seuraamus unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun vahingonkorvauskanteen yhteydessä, koska tällainen kanne merkitsee tehokasta korjauskeinoa. Tästä seuraa, että vaatimusta, jolla pyritään saamaan korvausta siitä aiheutuneesta vahingosta, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole antanut tuomiota kohtuullisessa ajassa, ei voida saattaa suoraan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi valituksen yhteydessä, vaan se on esitettävä itse unionin yleisessä tuomioistuimessa (tuomio *Gascogne Sack Deutschland v. komissio*, EU:C:2013:768, 86–90 kohta; tuomio *Kendrion v. komissio*, EU:C:2013:771, 91–95 kohta ja tuomio *Groupe Gascogne v. komissio*, EU:C:2013:770, 80–84 kohta).
- 67 Unionin yleisen tuomioistuimen, jolla on toimivalta SEUT 256 artiklan 1 kohdan nojalla ja jonka käsiteltäväksi on saatettu vahingonkorvausvaatimus, on otettava kantaa tällaiseen vaatimukseen ratkaisemalla asia sen oikeudenkäynnin, jonka kesto on arvosteltu, taustalla olevan asian ratkaisesta kokoonpanosta poikkeavassa kokoonpanossa (tuomio *Groupe Gascogne v. komissio*, EU:C:2013:770, 90 kohta).
- 68 Nyt käsiteltävässä asiassa valituskirjelmä ei sisällä tarvittavia tietoja menettelyn kulusta ensimmäisessä oikeusasteessa, jotta unionin tuomioistuin voisi lausua kyseisen menettelyn keston kohtuuttomuudesta.
- 69 Edellä todetusta seuraa, että ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa ja yhdeksäs valitusperuste on hylättävä.

Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa, jonka mukaan todettaessa sitä, että tiettyjä liitteiden sisältämiä väitteitä ei voida ottaa tutkittaviksi, on tehty oikeudellisia virheitä

- 70 Ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa valittajat katsovat unionin yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen, kun se yhtäältä valituksenalaisen tuomion 62 ja 63 kohdassa totesi, että kannekirjelmän ja kantajien vastauskirjelmän liitteet otetaan huomioon ainoastaan siltä osin kuin niillä tuetaan tai täydennetään oikeudellisia perusteita tai perusteluja, joihin kantajat ovat nimenomaisesti vedonneet kirjelmiensä varsinaisessa tekstissä, ja toisaalta valituksenalaisen tuomion 231, 250 ja 262 kohdassa totesi, että edellä mainitun periaatteen mukaisesti tutkimatta jätetään tietyt näihin liitteisiin sisältyvät väitteet, jotka liittyvät tulevan arvon laskemiseen, asiakassuhteiden keskimääräiseen keston ja siihen, että useat kustannuserät otetaan kirjanpidossa huomioon kahteen kertaan.
- 71 On todettava, että kyseisissä kohdissa unionin yleinen tuomioistuin sovelsi menettelysääntöä, joka mainitaan valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa ja josta määrätään Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 21 artiklassa ja unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja jonka mukaan edellytetään, että ne oleelliset tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joihin kanne perustuu, ilmenevät ainakin yhteenvedonomaaisesti mutta silti johdonmukaisesti ja ymmärrettävästi itse kannekirjelmästä, kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 26 kohdassa.
- 72 Valittajien väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei voinut edellyttää, että valittajat sisällyttävät kannekirjelmänsä kaikki taloudelliset laskelmat, joihin niiden väitteet perustuvat, on todettava, että siinä ei yksilöidä riittävän täsmällisesti, minkä oikeudellisen virheen unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt, ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.
- 73 Tämän vuoksi ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on osittain hylättävä perusteettomana ja osittain jätettävä tutkimatta.

Ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa, jonka mukaan todettaessa sitä, että väitteitä, joiden mukaan valtakunnalliset ja alueelliset infrastruktuurit eivät ole välttämättömiä, ei voida ottaa tutkittaviksi, on tehty oikeudellisia virheitä

- 74 Ensimmäisen valitusperusteen kolmannessa osassa valittajat väittävät, että valituksenalaisen tuomion 182 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin otti tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla ja loukkasi puolustautumisoikeuksia todetessaan, etteivät valittajat olleet niiden toiminnan vaikutusten arvioinnin yhteydessä vedonneet siihen, etteivät tukkutuoitteet olleet luonteeltaan välttämättömiä.
- 75 On todettava, että tämä väite on tehoton, kuten myös julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 27 kohdassa, koska vetoaminen siihen, etteivät tukkutuoitteet olleet luonteeltaan välttämättömiä, kuului valittajien laajempien väitteiden yhteyteen, joilla unionin yleistä tuomioistuinta vaadittiin soveltamaan tuomiossa Bronner (C-7/97, EU:C:1998:569) väärinkäyttöä merkitsevän toimituksista kieltäytymisen yhteydessä vahvistettuja arviointiperusteita. Kuten valituksenalaisen tuomion 180 ja 181 kohdasta ilmenee, väärinkäyttöä merkitsevä toiminta, josta valittajia moitittiin ja joka muodostuu hintaruuvista, merkitsee toimituksista kieltäytymisestä poikkeavaa itsenäistä väärinkäytön muotoa, joten tuomiossa Bronner (EU:C:1998:569) vahvistettuja arviointiperusteita ei voitu soveltaa nyt käsiteltävässä asiassa (tuomio TeliaSonera Sverige, C-52/09, EU:C:2011:83, 55–58 kohta).
- 76 Näin ollen ensimmäisen valitusperusteen kolmas osa on hylättävä tehottona.

Ensimmäisen valitusperusteen neljäs osa, jonka mukaan puolustautumisoikeuksia ja syyttömyysolettamaa on loukattu

- 77 Ensimmäisen valitusperusteensa neljännessä osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi puolustautumisoikeuksia ja syyttömyysolettamaa, kun se totesi tietyistä riidanalaisen päätöksen sisältämistä perusteluista, joita komissio ei esittänyt väitetiedoksiannossa, että valittajien asiana oli osoittaa, että tulos, johon komissio päätyi päätöksessään, olisi ollut erilainen, jos nämä perustelut olisi hylätty.
- 78 On todettava, etteivät valittajien tältä osin esittämät väitteet sisällä täsmällisiä mainintoja valituksenalaisen tuomion kohdista, joita mahdollisesti rasittaa oikeudellinen virhe.
- 79 Tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun vakiintuneen oikeuskäytännön valossa ensimmäisen valitusperusteen neljäs osa on tämän vuoksi jätettävä tutkimatta.
- 80 Edellä esitetyn perusteella ensimmäinen valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta, osittain hylättävä tehottomana ja osittain hylättävä perusteettomana sekä yhdeksäs valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste, jonka mukaan kyseessä olevia tukkumarkkinoita määritettäessä on tehty oikeudellisia virheitä

- 81 Toisessa valitusperusteessaan valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisia virheitä määrittäessään kyseessä olevia tukkumarkkinoita. Komissio, ECTA, France Telecom ja Ausbanc Consumo vaativat, että tämä valitusperuste on jätettävä tutkimatta.
- 82 Ensimmäiseksi on todettava, että väitteissä, joilla kyseistä valitusperustetta esitetään, ei yksilöidä riittävän täsmällisesti, minkä oikeudellisen virheen unionin yleinen tuomioistuin on väitteen mukaan tehnyt, vaan ne muodostuvat yleisistä toteamuksista, joiden tueksi ei ole esitetty todisteita ja jotka koskevat lähinnä syyttömyysolettaman loukkaamista ja todistustaakkaa koskevien sääntöjen rikkomista, joten ne on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa.
- 83 Toiseksi valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki valituksenalaisen tuomion 117 kohdassa virheen, joka koskee useita tosiseikkoja koskevia arvioita niiden huomattavien investointien osalta, joita tilaajayhteyksien eriytetyn tarjonnan käyttäminen edellyttää.
- 84 On kuitenkin muistutettava, että SEUT 256 artiklan ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unionin yleisen tuomioistuimen päätöksiin voidaan hakea muutosta vain oikeuskysymysten osalta. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään asian tosiseikaston ja arvioimaan sitä ja lähtökohtaisesti arvioimaan sitä selvitystä, johon se on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tuomioistuimelle esitetty selvitys on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (tuomio Moser Baer India v. neuvosto, C-535/06 P, EU:C:2009:498, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio E.ON Energie v. komissio, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 64 kohta).
- 85 Tämän oikeuskäytännön valossa valittajien väitteet, jotka koskevat investointeja, joita tilaajayhteyksien eriytetyn tarjonnan käyttäminen edellyttää, on jätettävä tutkimatta.
- 86 Kolmanneksi valittajat riitauttavat valituksenalaisen tuomion 115 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa esitetyt tosiseikkoja koskevat arvioinnit, joiden perusteella unionin yleinen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 134 kohdassa, että komissio on oikeutetusti katsonut, että tilaajayhteyksien eriytetty tarjonta ei

kuulunut esillä olevassa asiassa merkityksellisiin markkinoihin. Erityisesti valittajat pitävät virheellisenä arviointia, jonka mukaan operaattorilla on oltava kriittinen massa, jotta se voi toteuttaa raskaita investointeja, joita tilaajayhteyksien eriytetyn tarjonnan käyttäminen edellyttää.

- 87 Neljänneksi valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen tehneen arviointivirheen, kun se valituksenalaisen tuomion 123 kohdassa hyväksyi komission päättelyn, jonka mukaan merkityksellisten markkinoiden määrittelemiseksi tarpeellisen korvattavuuden on ilmentävä lyhyellä aikavälillä. Valittajien mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon sitä, että SSNIP-testiä ("small but significant and non transitory increase in price", pieni mutta merkityksellinen ja pysyvä hintojen korotus -testi) on sovellettava konkreettisesti ajallisessa yhteydessä.
- 88 Viidenneksi valittajat arvostelevat valituksenalaista tuomiota siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin sulki pois tukku tuotteiden "epäsymmetrisen korvaavuuden".
- 89 Koska näissä väitteissä riitautetaan unionin yleisen tuomioistuimen toteuttamat tosiseikkoja koskevat arvioinnit, ne on tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa jätettävä tutkimatta.
- 90 Edellä esitetyn perusteella – ja kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 12 kohdassa – komission, ECTA:n, France Telecomin ja Ausbanc Consumon esittämä oikeudenkäyntiväite on hyväksyttävä ja toinen valitusperuste on kokonaisuudessaan jätettävä tutkimatta.

Kolmas valitusperuste, jonka mukaan määräävän markkina-aseman arvioinnissa on tehty oikeudellisia virheitä

- 91 Kolmannessa valitusperusteessaan valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisia virheitä, kun se vahvisti valituksenalaisen tuomion 146 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa Telefónican ja sen tytäryhtiöiden väitetyn määräävän aseman kyseessä olevilla markkinoilla. Valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta erityisesti siitä, että se perusteli niiden määräävää asemaa niiden suurilla markkina-osuuksilla kyseessä olevilla markkinoilla – eli 100 prosenttia alueellisilla tukku markkinoilla ja 84 prosenttia valtakunnallisilla tukku markkinoilla – ottamatta huomioon niihin kohdistuvia tosiasiallisia kilpailupaineita.
- 92 Tältä osin on riittävää todeta, että unionin yleinen tuomioistuin tutki valittajien väitteet, joilla pyritään osoittamaan tosiasiallisten kilpailupaineiden olemassaolo kyseessä olevilla markkinoilla, valituksenalaisen tuomion 156, 157 ja 160–167 kohdassa ja totesi, ettei yhdelläkään niistä voitu kyseenalaistaa valittajien määräävää asemaa näillä markkinoilla.
- 93 Koska valittajat pyrkivät väitteillään kyseenalaistamaan unionin yleisen tuomioistuimen toteuttamat tosiseikkoja koskevat arvioinnit, ne on tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa jätettävä tutkimatta.
- 94 Kolmas valitusperuste on tämän vuoksi jätettävä tutkimatta.

Neljäs valitusperuste, jonka mukaan omaisuudensuojaa, suhteellisuusperiaatetta, oikeusvarmuuden periaatetta ja laillisuusperiaatetta on loukattu sekä tuomiosta Bronner (EU:C:1998:569) johtuvaa oikeuskäytäntöä ei ole otettu huomioon

- 95 Neljännessä valitusperusteessaan valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin totesi virheellisesti niiden rikkoneen SEUT 102 artiklaa, vaikka väärinkäyttöä merkitsevän toimituksista kieltäytymisen tunnusmerkit, jotka määritettiin tuomiossa Bronner (EU:C:1998:569), ja erityisesti tuotannon tekijän välttämättömyys, eivät täyttyneet, ja että se loukkasi näin valittajien omaisuudensuojaa sekä suhteellisuusperiaatetta, oikeusvarmuuden periaatetta ja laillisuusperiaatetta.

- 96 Kuten tämän tuomion 75 kohdasta ilmenee, unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 180 ja 181 kohdassa, että tuomiossa Bronner (EU:C:1998:569) vahvistetut arviointiperusteet koskivat väärinkäyttöä merkitsevää toimituksista kieltäytymistä. Väärinkäyttöä merkitsevä toiminta, josta valittajia moitittiin ja joka muodostuu hintaruuvista, merkitsee kuitenkin toimituksista kieltäytymisestä poikkeavaa itsenäistä väärinkäytön muotoa (tuomio TeliaSonera Sverige, EU:C:2011:83, 56 kohta), johon tuomiossa Bronner (EU:C:1998:569) vahvistettuja arviointiperusteita ja erityisesti tuotannontekijän välttämättömyyttä koskevaa arviointiperustetta ei voida soveltaa.
- 97 Valittajat väittävät myös, että unionin yleisen tuomioistuimen päätös olla soveltamatta tuomiossa Bronner (EU:C:1998:569) vahvistettuja arviointiperusteita merkitsee niiden omaisuuden suojan sekä suhteellisuusperiaatteen, oikeusvarmuuden periaatteen ja laillisuusperiaatteen loukkaamista.
- 98 Riippumatta tällaisten väitteiden paikkansapitävyydestä on todettava – kuten komissio korostaa – että valittajat eivät ole esittäneet niitä unionin yleisessä tuomioistuimessa.
- 99 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on kuitenkin niin, että uusi peruste, johon vedotaan ensi kertaa vasta muutoksenhakuvaiheessa unionin tuomioistuimessa, on jätettävä tutkimatta. Unionin tuomioistuin on valitusasioissa toimivaltainen tutkimaan ainoastaan arvioinnit, jotka unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt sille esitetyistä perusteista. Jos asianosaisella olisi oikeus esittää ensi kertaa vasta unionin tuomioistuimessa vaatimuksilleen perusteita, joihin hän ei ole unionin yleisessä tuomioistuimessa vedonnut, asianosaisella olisi oikeus laajentaa unionin tuomioistuimessa, jonka toimivalta muutoksenhakuasioissa on rajoitettu, kannettaan unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltyyn asiaan nähden (tuomio Dansk Rørindustri ym. v. komissio, EU:C:2005:408, 165 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 100 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 16 kohdassa, nämä väitteet on tämän vuoksi jätettävä tutkimatta.
- 101 Edellä esitetyn perusteella neljäs valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja se on osittain hylättävä perusteettomana.

Viides valitusperuste, jonka mukaan arvioitaessa väärinkäyttöä ja sen vaikutuksia kilpailuun on tehty oikeudellisia virheitä

- 102 Viidennessä valitusperusteessaan valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisia virheitä arvioidessaan väärinkäyttöä ja sen vaikutuksia kilpailuun. Tämä valitusperuste koostuu kuudesta osasta.
- 103 Tämän viidennen valitusperusteen viides osa on jo tutkittu ja hylätty perusteettomana tämän tuomion 60 kohdassa.

Viidennen valitusperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan sovellettaessa hintaruuvitestiä on tehty oikeudellisia virheitä

- 104 Viidennen valitusperusteensa ensimmäisen osan, jonka mukaan sovellettaessa hintaruuvitestiä on tehty oikeudellisia virheitä, tueksi valittajat ainoastaan esittävät tiivistetysti komission tekemät kaksi hintaruuvitestiä, niiden kannekirjelmässään tältä osin esittämän arvostelun sekä unionin yleisen tuomioistuimen antamat vastaukset.
- 105 Koska valittajat eivät yksilöi tältä osin mitään oikeudellista virhettä, johon unionin yleinen tuomioistuin olisi syyllistynyt, eikä valituksenalaisen tuomion kohtia, joita tällainen oikeudellinen virhe mahdollisesti rasittaisi, edellä tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun vakiintuneen oikeuskäytännön valossa viidennen valitusperusteen ensimmäinen osa on jätettävä tutkimatta.

Viidennen valitusperusteen toinen osa, jonka mukaan tukkutason tuotannontekijöiden valinnassa on tehty virheitä

- 106 Viidennen valitusperusteensa toisessa osassa, jonka mukaan tukkutason tuotannontekijöiden valinnassa on tehty virheitä, valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 200–211 kohdassa virheellisesti hintaruuvien olemassaoloa kunkin tukkutuotteen osalta erikseen ottamatta huomioon sitä, että vaihtoehtoiset operaattorit käyttivät tukkupalvelujen optimaalista yhdistelmää, johon kuului tilaajayhteyksien eriytetty tarjonta, minkä ansiosta ne saattoivat alentaa kustannuksiaan.
- 107 Kuten komissio korostaa, näillä väitteillä valittajat pyrkivät kyseenalaistamaan unionin yleisen tuomioistuimen erityisesti valituksenalaisen tuomion 202 ja 210 kohdassa toteuttamat tosiseikkoja koskevat arvioinnit merkityksellisten markkinoiden määrittämisen ja sen osalta, etteivät vaihtoehtoiset operaattorit käyttäneet tällaista optimaalista yhdistelmää. Valittajat väittävät myös, että tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, yksilöimättä kuitenkaan asiakirja-aineiston osia, jotka unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut huomioon vääristyneellä tavalla. Tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa – ja kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 18 kohdassa – tämä väite on näin ollen jätettävä tutkimatta.
- 108 Toisin kuin valittajat väittävät, unionin yleinen tuomioistuin ei ole myöskään virheellisesti kääntänyt todistustaakkaa valituksenalaisen tuomion 210 kohdassa vaan ainoastaan todennut, että seikoilla, joihin komissio tukeutui päätöksensä tueksi ja joita valittajat eivät ole kiistäneet, pyritään osoittamaan, että vaihtoehtoiset operaattorit eivät käyttäneet tällaista optimaalista yhdistelmää kilpailusääntöjen rikkomisajanjakson aikana.
- 109 Edellä esitetyn perusteella viidennen valitusperusteen toinen osa on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Viidennen valitusperusteen kolmas ja neljäs osa, joiden mukaan komission käyttämän kassavirtojen diskonttausmenetelmän ja ”jaksokohtaisen” menetelmän tutkinnassa on tehty oikeudellisia virheitä

- 110 Viidennen valitusperusteensa kolmannessa osassa valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen tehneen lukuisia virheitä tutkiessaan valituksenalaisen tuomion 212–232 kohdassa komission riidanalaisessa päätöksessä käyttämää kassavirtojen diskonttausmenetelmää.
- 111 Viidennen valitusperusteensa neljännessä osassa valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen tehneen lukuisia virheitä tutkiessaan valituksenalaisen tuomion 233–264 kohdassa komission riidanalaisessa päätöksessä käyttämää ”jaksokohtaista” menetelmää.
- 112 Tältä osin valituksenalaisen tuomion 213 kohdasta ilmenee, että hintaruuvilaskelmien yhteydessä komissio laski valittajien kannattavuuden molemmilla menetelmillä eli ”jaksokohtaisella” menetelmällä ja valittajien ehdottamalla diskontattujen kassavirtojen menetelmällä muun muassa ”sen varmistamiseksi, että [valittajien] ehdottama menetelmä ei saata kyseenalaiseksi ’jaksokohtaisesta’ analyyseistä seuraavaa hintaruuvien olemassaoloa koskevaa toteamusta”.
- 113 On todettava, että yleisillä toteamuksilla, joiden tueksi ei ole esitetty todisteita ja joiden mukaan syyttömyysolettamaa on loukattu ja tehokasta oikeussuojaa koskevaa velvollisuutta on laiminlyöty, valittajat pyrkivät tosiasiallisesti siihen, että komission niiden kannattavuuden laskemiseksi käyttämät kaksi menetelmää tutkitaan uudelleen.
- 114 Tämän tuomion 84 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään asian tosiseikaston ja arvioimaan sitä ja lähtökohtaisesti arvioimaan sitä selvitystä, johon se on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut.

- 115 Kuten julkisasiamies ehdottaa ratkaisuehdotuksensa 18 kohdassa, viidennen valitusperusteen kolmas ja neljäs osa on tämän vuoksi jätettävä tutkimatta.
- Viidennen valitusperusteen kuudes osa, jonka mukaan tutkittaessa valittajien toiminnan vaikutuksia vähittäismarkkinoilla on tehty oikeudellisia virheitä
- 116 Viidennen valitusperusteensa kuudennessa osassa valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen tehneen useita oikeudellisia virheitä tutkiessaan niiden toiminnan vaikutuksia vähittäismarkkinoilla.
- 117 Valittajat väittävät ensimmäiseksi, että unionin yleinen tuomioistuin jätti virheellisesti ottamatta huomioon sen, että tuotannontekijät eivät olleet välttämättömiä, tutkiessaan toiminnan vaikutuksia vähittäismarkkinoilla ja loukkasi näin unionin tuomioistuimen tuomiossa TeliaSonera Sverige (EU:C:2011:83) vahvistamia periaatteita.
- 118 Tämä väite on hylättävä perusteettomana, koska se johtuu tuomion TeliaSonera Sverige (EU:C:2011:83) 69 kohdan virheellisestä tulkinnasta; kyseisessä kohdassa unionin tuomioistuin ainoastaan totesi, että tukkutuotteen välttämättömyydellä voi olla merkitystä hintaruuvien vaikutuksia arvioitaessa, joten unionin yleisen tuomioistuimen ei tarvinnut ottaa sitä huomioon.
- 119 Unionin yleinen tuomioistuin käytti siis valituksenalaisen tuomion 275 ja 276 kohdassa tosiseikkojen arviointia koskevaa toimivaltaansa, kun se totesi, että komissio oli riidanalaisessa päätöksessä osoittanut valittajien merkityksellisillä markkinoilla harjoittaman toiminnan todennäköisten vaikutusten olemassaolon riippumatta siitä, olivatko tuotannontekijät välttämättömiä vai eivät.
- 120 Toiseksi valittajat väittävät, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia, oliko tuotannontekijöiden tukkuhinnan ja vähittäishinnan välinen marginaali positiivinen vai negatiivinen.
- 121 Kuten komissio väittää, tämä toinen väite on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 99 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa, koska valittajat eivät esittäneet sitä unionin yleisessä tuomioistuimessa.
- 122 Kyseisessä väitteessä ei myöskään yksilöidä valituksenalaisen tuomion kohtia, joita mahdollisesti rasittaa oikeudellinen virhe, joten se on jätettävä tutkimatta myös tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa.
- 123 Kolmanneksi valittajat väittävät, että valituksenalaisen tuomion 283 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin virheellisesti hylkäsi tehottomina niiden väitteet siitä, ettei hintaruuvien konkreettisista vaikutuksista markkinoihin ole näyttöä.
- 124 Tämä kolmas väite on hylättävä perusteettomana yhtäältä siksi, että jotta hintaruuvien kaltaisen käytännön voidaan osoittaa olevan väärinkäyttöä, sillä on oltava kilpailua rajoittava vaikutus markkinoihin mutta kyseisen vaikutuksen ei välttämättä tarvitse olla konkreettinen vaan on riittävää osoittaa sellainen mahdollinen kilpailua rajoittava vaikutus, joka on omiaan syrjäyttämään markkinoilta määräävässä markkina-asemassa olevan yrityksen kanssa vähintäänkin yhtä tehokkaat kilpailijat (ks. tuomio TeliaSonera Sverige, EU:C:2011:83, 64 kohta), ja toisaalta siksi, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 282 kohdassa tosiseikkojen arvioinnin yhteydessä, että komissio osoitti tällaisten mahdollisten vaikutusten olemassaolon.
- 125 Edellä esitetyn perusteella viidennen valitusperusteen kuudes osa on hylättävä ja näin ollen tämä valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Kuudes valitusperuste, jonka mukaan komissio rikkoi kieltoa toimia ultra vires sekä loukkasi toissijaisuusperiaatetta, suhteellisuusperiaatetta, oikeusvarmuuden periaatetta, vilpittömän yhteistyön periaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta

- 126 Kuudennessa valitusperusteessaan valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon komission kieltoa toimia ultra vires sekä loukkasi toissijaisuusperiaatetta, suhteellisuusperiaatetta, oikeusvarmuuden periaatetta, vilpittömän yhteistyön periaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta.
- 127 Tämän valitusperusteen ensimmäinen osa koskee oikeudellisia virheitä, jotka unionin yleinen tuomioistuin valittajien mukaan teki valituksenalaisen tuomion 289–294 kohdassa tutkiessaan sitä, rikkoiko komissio kieltoa toimia ultra vires.
- 128 Valittajat väittävät ensiksi, että unionin yleinen tuomioistuin vahvisti tuomioon Bronner (EU:C:1998:569) perustuvasta oikeuskäytännöstä tehdyn virheellisen tulkinnan katsoessaan, että komissiolla oli toimivalta säännellä jälkikäteen hintaehdoja, joita sovelletaan muun kuin välttämättömän infrastruktuurin käyttöön. Tämä väite on kuitenkin perusteeton, koska siinä väitetään, että SEUT 102 artiklaa olisi sovellettava tässä asiayhteydessä yksinomaan silloin, kun tuomiossa Bronner (EU:C:1998:569) vahvistetut edellytykset täyttyvät. Tältä osin on muistutettava, että SEUT 102 artiklan soveltamisala on yleinen eikä sitä voida rajoittaa – kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 293 kohdassa – unionin lainsäätäjän toteuttamalla sääntelyllä telemarkkinoiden sääntelemiseksi ennakolta.
- 129 Toiseksi valittajat esittävät eri toteamuksia, joiden tueksi ei ole esitetty todisteita ja joiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin otti vääristyneellä tavalla huomioon tosiseikat, jotka koskevat sitä, että komissio käytti ”sääntelytyyppejä” käsitteitä, tai sitä, ettei komissiolla ole toimivaltaa säännellä jälkikäteen sellaisten infrastruktuurien, jotka eivät ole välttämättömiä, käyttämisen hintoja. Koska näissä toteamuksissa ei yksilöidä riittävän täsmällisesti, minkä oikeudellisen virheen unionin yleinen tuomioistuin on mahdollisesti tehnyt, ne on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.
- 130 Kuudennen valitusperusteensa toisessa osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki useita oikeudellisia virheitä tutkiessaan valituksenalaisen tuomion 296–308 kohdassa sitä, loukkasiko komissio toissijaisuusperiaatetta, suhteellisuusperiaatetta ja oikeusvarmuuden periaatetta.
- 131 On todettava, että valittajien ensimmäinen väite, joka koskee suhteellisuusperiaatteen loukkaamista, on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti, koska valittajat eivät yksilöi valituksenalaisen tuomion kohtia, joita oikeudellinen virhe mahdollisesti rasittaa.
- 132 Toinen väite koskee sitä, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi valituksenalaisen tuomion 306 kohdassa oikeusvarmuuden periaatetta, kun se myönsi, että sääntelyn mukainen toiminta voi merkitä SEUT 102 artiklan rikkomista.
- 133 Tämä väite on hylättävä perusteettomana, koska – kuten komissio, ECTA ja France Telecom perustellusti väittävät – se, että yrityksen toiminta on sääntelyn mukaista, ei merkitse sitä, että tämä toiminta olisi SEUT 102 artiklan mukaista.
- 134 Kolmannessa väitteessään, jonka mukaan toissijaisuusperiaatetta on loukattu, valittajat katsovat, että unionin yleinen tuomioistuin otti valituksenalaisen tuomion 299–304 kohdassa niiden väitteet huomioon selvästi vääristyneellä tavalla ja jätti huomiotta sen, että kilpailuoikeudessa ja sääntelyssä tavoitellaan samoja päämääriä. Kun otetaan huomioon tämä päämäärien samanlaisuus, unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tarkistaa, soveltuivatko komission kilpailuoikeuden nojalla toteuttamat toimenpiteet yhteen Espanjan televiestintämarkkinaviranomaisen (Comisión del Mercado de las Telecomunicaciones, jäljempänä CMT) kyseisellä sääntelyllä tavoittelemien päämäärien kanssa.

- 135 Tämä kolmas väite on osittain jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee valittajien väitteiden huomioon ottamista vääristyneellä tavalla, koska valittajat eivät yksilöi väitteitä, jotka unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut huomioon vääristyneellä tavalla, ja osittain hylättävä perusteettomana siltä osin kuin se koskee toissijaisuusperiaatteen loukkaamista, koska sen edellytyksenä, että komissio panee täytäntöön SEUT 102 artiklaa, ei ole kansallisten viranomaisten toteuttamien toimien tutkiminen ennakkoon.
- 136 Kuudennen valitusperusteensa kolmannessa osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisia virheitä, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 309–315 kohdassa, ettei komissio loukannut vilpittömän yhteistyön periaatetta ja hyvän hallinnon periaatetta.
- 137 Kantajat väittävät myös, että valituksenalaisen tuomion 313 ja 314 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin otti niiden väitteet huomioon vääristyneellä tavalla, koska ne eivät arvostelleet komissiota siitä, ettei se kuullut CMT:tä väitetiedoksiannosta, vaan siitä, ettei se toiminut kaikkien tarpeellisten tosiseikkojen osalta ja yhteistyössä CMT:n kanssa.
- 138 Tämä kolmas osa on jätettävä tutkimatta, koska – kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 41 kohdassa – valittajat eivät yksilöi niitä kohtia, jotka unionin yleinen tuomioistuin on ottanut huomioon vääristyneellä tavalla, eivätkä unionin yleisen tuomioistuimen tekemiä analysointivirheitä.
- 139 Kaiken edellä esitetyn perusteella kuudes valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Seitsemäs valitusperuste, jonka mukaan asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohtaa sovellettaessa on tehty oikeudellisia virheitä

- 140 Seitsemännessä valitusperusteessaan valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisia virheitä soveltaessaan asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohtaa ja asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohtaa. Tämä valitusperuste jakautuu kahteen osaan.

Seitsemännen valitusperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan oikeusvarmuuden periaatetta ja nolla poena sine lege -periaatetta on loukattu

- 141 Seitsemännen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa valittajat väittävät lähinnä, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 7 artiklassa ja perusoikeuskirjan 49 artiklassa taattua oikeusvarmuuden periaatetta ja nolla poena sine lege -periaatetta, kun se totesi, että komissio oli määrännyt niille perustellusti sakon riidanalaisen hintaruuvikäytännön vuoksi. Valittajat esittävät tältä osin neljä väitettä.
- 142 Ensimmäisen väitteen, joka on otsikoitu ”selvien ja ennakoitavien aiempien tapausten olemassaolo”, yhteydessä valittajat ainoastaan esittävät tiivistetysti valituksenalaisen tuomion 357–368 kohdan sisällön yksilöimättä unionin yleisen tuomioistuimen mahdollisesti tekemää oikeudellista virhettä. Näin ollen tämä ensimmäinen väite on tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun vakiintuneen oikeuskäytännön valossa jätettävä tutkimatta.
- 143 Toisen väitteen yhteydessä valittajat ainoastaan toteavat, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi nolla poena sine lege -periaatetta ja oikeusvarmuuden periaatetta, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 357 kohdassa, että komissiolla on harkintavaltaa päättää kunkin tapauksen erityisten seikkojen perusteella siitä, onko tarpeen määrätä sakko.
- 144 Siltä osin kuin tämä toinen väite koskee Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 ja 7 artiklan rikkomista, se on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 99 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti, koska valittajat eivät ole esittäneet tätä väitettä unionin yleisessä tuomioistuimessa.

- 145 Myös siltä osin kuin valittajat vetoavat nolla poena sine lege -periaatteeseen ja oikeusvarmuuden periaatteeseen, kyseinen väite on jätettävä tutkimatta, koska valittajat eivät ole esittäneet väitteidensä tueksi perusteluita, joissa selitettäisiin, miten nämä periaatteet poistaisivat komissiolta harkintavallan, kun se päättää määrätä sakon kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi.
- 146 Kolmannen väitteen yhteydessä valittajat katsovat unionin yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen valituksenalaisen tuomion 360 ja 361 kohdassa, kun se totesi, että [SEUT 102] artiklan soveltamisesta 18.7.1988 tehty komission päätös 88/518/ETY (IV/30.178 – Napier Brown – British Sugar) (EYVL L 284, s. 41) ja Deutsche Telekom -päätös ovat aiempia päätöksiä, joissa selvennetään edellytyksiä, joilla SEUT 102 artiklaa voidaan soveltaa marginaalien puristamiskäytäntöihin. Valittajat väittävät lähinnä, että kyseiset päätökset eivät ole selviä ja ennakoitavia aiempia tapauksia, joten ne eivät voineet kohtuudella ennakoida komission riidanalaisessa päätöksessä käyttämää SEUT 102 artiklan tulkintaa.
- 147 On muistutettava, että nolla poena sine lege -periaatetta ja oikeusvarmuuden periaatetta ei voida tulkita siten, että niissä kiellettäisiin rikosoikeudellista vastuuta koskevien säännösten asteittainen selkeyttäminen, mutta niiden vastaista voi olla se, että sellaisen säännöksen, jossa teko säädetään rikokseksi, uutta tulkintaa sovelletaan taannehtivasti (tuomio Dansk Rørindustri ym. v. komissio, EU:C:2005:408, 217 kohta).
- 148 Näin on erityisesti silloin, kun kyse on tuomioistuimen antamasta tulkinnasta, jonka tulos ei ollut kohtuullisesti ennakoitavissa rikkomisen toteuttamishetkellä, kun otetaan huomioon erityisesti kyseiseen oikeussäännökseen liittyvässä oikeuskäytännössä tuolloin vallinnut tulkinta (ks. tuomio Dansk Rørindustri ym. v. komissio, EU:C:2005:408, 218 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 149 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, että komission riidanalaisessa päätöksessä käyttämä tulkinta, jonka mukaan marginaalien puristamiskäytäntö on SEUT 102 artiklan vastainen, oli kohtuudella ennakoitavissa rikkomisen toteuttamishetkellä. Tämä ennakoitavuus johtui päätöksestä 88/518 (Napier Brown) ja Deutsche Telekom -päätöksestä sekä marginaalien puristamiskäytännön ennakoitavissa olevista negatiivisista vaikutuksista kilpailuun, kuten unionin yleinen tuomioistuin perustellusti korostaa valituksenalaisen tuomion 358–362 kohdassa.
- 150 Koska tämä kolmas väite perustuu tuomioon Bronner (EU:C:1998:569), on muistutettava, että väärinkäyttöä merkitsevä toiminta, josta valittajia moitittiin ja joka muodostuu hintaruuvista, merkitsee toimituksista kieltäytymisestä poikkeavaa itsenäistä väärinkäytön muotoa, johon tuomiossa Bronner (EU:C:1998:569) vahvistettuja arviointiperusteita ei voida soveltaa, kuten tämän tuomion 75 kohdassa on jo todettu.
- 151 Tämä kolmas väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.
- 152 Neljännessä väitteessään valittajat katsovat unionin yleisen tuomioistuimen todenneen virheellisesti, että komission hintaruuvien toteamiseksi käyttämä menetelmä perustui kohtuudella selviin ja ennakoitaviin aiempiin tapauksiin. Valittajat arvostelevat erityisesti valituksenalaisen tuomion 363–369 kohdassa esitettyjä perusteluita, joiden perusteella unionin yleinen tuomioistuin totesi, että komission hintaruuvien toteamiseksi käyttämä menetelmä oli ennakoitavissa.
- 153 On todettava, että valittajat pyrkivät aineellisesti kyseenalaistamaan tosiseikkojen arvioinnin komission hintaruuvien toteamiseksi käyttämän menetelmän ennakoitavuuden osalta, joten tämä neljäs väite on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.
- 154 Edellä esitetyn perusteella seitsemännen valitusperusteen ensimmäinen osa on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Seitsemännen valitusperusteen toinen osa, jonka mukaan luokiteltaessa valittajien toimintaa tahalliseksi tai vakavan tuottamukselliseksi on tehty oikeudellisia virheitä

- 155 Seitsemännen valitusperusteensa toisessa osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki useita oikeudellisia virheitä luokitellessaan valittajien toiminnan tahalliseksi tai vakavan tuottamukselliseksi asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- 156 Siitä, oliko todettu rikkominen tahallista tai tuottamuksellista ja voidaanko sen seuraamukseksi näin ollen määrätä asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan tai asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan nojalla sakko, ilmenee oikeuskäytännöstä, että kyseinen edellytys täyttyy, kun kyseisen yrityksen olisi pitänyt tietää menettelynsä rajoittavan kilpailua, riippumatta siitä, tiesikö se rikkovansa EUT-sopimuksen kilpailusääntöjä (ks. tuomio Deutsche Telekom v. komissio, EU:C:2010:603, 124 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 157 Valittajat esittävät tämän seitsemännen valitusperusteensa toisen osan tueksi kaksi väitettä.
- 158 Ensimmäisessä väitteessään valittajat katsovat, etteivät ne kyenneet ennakoimaan toimintansa rajoittavan kilpailua, koska yhtäältä komission käyttämä markkinoiden määrittely ja toisaalta se, että niiden hinnoittelukäytäntö rajoittaa kilpailua, ei ollut ennakoitavissa.
- 159 Tältä osin on todettava, että valittajat pyrkivät aineellisesti kyseenalaistamaan tosiseikkojen arvioinnin merkityksellisten markkinoiden määrittelyn ennakoitavuuden osalta, joten tämä ensimmäinen väite on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.
- 160 Valittajat väittävät sen osalta, että niiden hinnoittelukäytäntö rajoittaa kilpailua, etteivät ne voineet ennakoida komission toimia SEUT 102 artiklan perusteella sen valossa, miten kansallinen sääntelyviranomainen valvoi niiden toimintaa ja puuttui siihen.
- 161 On todettava, että sen edellytyksenä, että komissio panee täytäntöön SEUT 102 artiklaa, ei ole kansallisten sääntelyviranomaisten toteuttamien toimien tutkiminen, kuten tämän tuomion 135 kohdassa todetaan, ja se on näin ollen lähtökohtaisesti näistä toimista riippumaton. Näissä olosuhteissa valittajat eivät voi pätevästi vedota siihen, ettei komission toiminta ollut ennakoitavissa kansallisten sääntelyviranomaisten toteuttamien toimien vuoksi, joten tämä ensimmäisen väitteen perustelu on hylättävä perusteettomana.
- 162 Valittajat arvostelevat myös valituksenalaisen tuomion 341 kohtaa, jossa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että kansallinen sääntelyviranomainen tukeutui valvonnassaan etukäteisarvioihin eikä valittajien todellisiin aiempiin kustannuksiin, joten kyseinen valvonta ei voinut estää valittajia ennakoimasta, että niiden hinnoittelukäytäntö rajoitti kilpailua.
- 163 Koska valittajat eivät osoita, miten tämä unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikkoja koskeva toteamus väärästi tosiseikkoja, niiden tätä koskevat väitteet on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.
- 164 Toisessa väitteessä valittajat arvostelevat sitä, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi niiden väitteen, jonka mukaan CMT:n toimet ovat voineet luoda valittajille perustellun luottamuksen siihen, että niiden hinnoittelukäytännöt olivat SEUT 102 artiklan mukaisia.
- 165 Kuten France Telecom korostaa, koska valittajien tämän toisen väitteen yhteydessä esittämissä perusteluissa riitautetaan unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 349–351 kohdassa toteuttamat tosiseikkoja koskevat arvioinnit, ne on tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa jätettävä tutkimatta.

166 Tämän vuoksi seitsemännen valitusperusteen toinen osa on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

167 Edellä esitetyn perusteella seitsemäs valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Kahdeksas valitusperuste, jonka mukaan sakon määrää laskettaessa on tehty oikeudellisia virheitä

168 Kolmeen osaan jakautuvassa kahdeksannessa valitusperusteessaan valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisia virheitä laskiessaan sakon määrää.

Kahdeksannen valitusperusteen ensimmäinen osa, jonka mukaan valittajien toiminnan luonnehdinnassa on tehty oikeudellisia virheitä

169 Kahdeksannen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisia virheitä luonnehtiessaan niiden toimintaa ”erittäin vakavaksi rikkomiseksi”, ja ne esittävät tältä osin neljä väitettä.

170 Ensimmäisessä väitteessään valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisia virheitä luonnehtiessaan rikkomisen luonnetta vuoden 1998 suuntaviivojen valossa.

171 Tämän ensimmäisen väitteen yhteydessä valittajat yksilöivät nimenomaisesti ainoastaan valituksenalaisen tuomion 386 kohdan, jossa unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi väitteen, jonka mukaan komission Deutsche Telekom -päätöksessä käyttämää luonnehdintaa ”vakavaksi” rikkomiseksi olisi pitänyt soveltaa valittajien toimintaan vähintään siihen saakka, kun tämä päätös julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 14.10.2003, muistuttaen, että komission aiempi päätöskäytäntö ei ole sakkojen määrittämisen oikeudellinen kehys kilpailuoikeuden alalla.

172 Tältä osin valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen kyseisessä 386 kohdassa, koska väärinkäyttöä voidaan luonnehtia ”selväksi” ja tämän vuoksi ”hyvin vakavaksi rikkomiseksi” ainoastaan viittaamalla aiempiin päätöksiin, mikä ilmenee sekä vuoden 1998 suuntaviivoista että riidanalaisesta päätöksestä.

173 Tämä väite on hylättävä perusteettomana, koska valituksenalaisen tuomion 386 kohtaa – kuten komissio perustellusti korostaa – on luettava yhdessä kyseisen tuomion 383 kohdan kanssa, jossa viitataan saman tuomion 353–368 kohtaan, joissa unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että oli olemassa aiempia päätöksiä, joilla luonnehdintaa selväksi väärinkäytöksi voidaan perustella.

174 Tämän vuoksi tämä ensimmäinen väite on hylättävä perusteettomana siltä osin kuin se koskee valituksenalaisen tuomion 386 kohtaa ja muilta osin jätettävä tutkimatta edellä tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti, koska valittajat eivät yksilöi valituksenalaisen tuomion kohtia, joita oikeudellinen virhe mahdollisesti rasittaa.

175 Toisessa väitteessään valittajat arvostelevat unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikkoja koskevia arviointeja, jotka koskevat poissulkemisen konkreettisia vaikutuksia vähittäismarkkinoilla ja kuluttajien kärsimää vahinkoa.

176 Kuten France Telecom ja komissio katsovat, koska tässä toisessa väitteessä riitautetaan unionin yleisen tuomioistuimen toteuttamat tosiseikkoja koskevat arvioinnit, se on tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa jätettävä tutkimatta.

- 177 Kolmannessa väitteessään valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen valituksenalaisen tuomion 413 kohdassa, kun se totesi, että niiden toimintaa voidaan luonnehtia ”erittäin vakavaksi”, vaikka merkitykselliset maantieteelliset markkinat rajoittuivat Espanjan alueelle. Valittajat vetoavat tältä osin syrjintäkiellon periaatteen loukkaamiseen, koska [SEUT 102] artiklan soveltamismenettelystä (asia COMP/38.233 – Wanadoo Interactive) 16.7.2003 tehdyssä komission päätöksessä (jäljempänä Wanadoo-päätös) ja 16.7.2003 tehdyssä Deutsche Telekom -päätöksessä todettiin ”vakava” rikkominen Saksan tai Ranskan markkinoilla eli laajemmilla maantieteellisillä markkinoilla kuin nyt kyseessä olevilla.
- 178 Kuten komissio korostaa perustellusti, unionin yleinen tuomioistuin totesi oikeudellista virhettä tekemättä valituksenalaisen tuomion 413 kohdassa, ettei se, että merkitykselliset maantieteelliset markkinat rajoittuvat Espanjan alueelle, sulje pois sitä, että rikkomista luonnehditaan ”erittäin vakavaksi”. Pelkästään se, että komissio luonnehti Deutsche Telekom- ja Wanadoo-päätöksissä kyseessä olleita rikkomisia ”vakaviksi”, vaikka merkitykselliset markkinat olivat laajemmat kuin nyt käsiteltävässä asiassa, ei vaikuta tähän arviointiin, sillä rikkomisen luonnehtiminen ”vakavaksi” tai ”erittäin vakavaksi” ei riipu pelkästään merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden laajuudesta vaan myös – kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 413 kohdassa – muista rikkomiselle ominaisista tekijöistä.
- 179 Näin ollen tämä kolmas väite on hylättävä perusteettomana.
- 180 Neljännessä väitteessään valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se totesi, ettei komission tarvinnut mukauttaa rikkomisen luonnehdintaa ennen Deutsche Telekom -päätöksen julkaisemista ja sen jälkeen tai ainakaan selittää, miten se oli ottanut huomioon rikkomisen muuttuvan vakavuuden kyseisen ajanjakson aikana määrittäessään sakon laskentapohjaa.
- 181 Unionin yleinen tuomioistuin muistutti oikeudellista virhettä tekemättä valituksenalaisen tuomion 416 kohdassa, että kun määritellään kilpailulainsäädännön rikkomisesta määrättävien sakkojen määrää, komissio noudattaa perusteluvollisuuttaan, kun komissio ilmoittaa päätöksessään ne arviointiperusteet, joiden avulla se on määrittänyt kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston, eikä sen tarvitse ilmoittaa sakkojen laskentatapaan liittyviä numerotietoja (ks. tuomio Weig v. komissio, C-280/98 P, EU:C:2000:627, 43–46 kohta; tuomio Sarrió v. komissio, C-291/98 P, EU:C:2000:631, 73–76 kohta ja tuomio Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582, 463 ja 464 kohta).
- 182 Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 420 kohdassa tekemättä oikeudellista virhettä valittajien väitteen, jonka mukaan komissio laiminlöi perusteluvollisuuttaan, kun se ei ottanut huomioon rikkomisen vakavuuden asteen vaihtelua rikkomisajanjakson aikana eikä erottanut toisistaan kahta rikkomisajanjaksoa. Komissio noudatti perusteluvollisuuttaan, kun se täsmänsi riidanalaisen päätöksen 739–750 perustelukappaleessa ne syyt, joiden vuoksi se piti rikkomista, johon valittajat olivat syyllistyneet, ”erittäin vakavana” koko rikkomisajanjakson ajan, vaikka niiden toiminta ei ollut yhtä vakavaa koko tämän ajanjakson ajan, ja mainitsi Deutsche Telekom -tapauksen, jossa rikkomista pidettiin vakavana, ja nyt käsiteltävän asian väliset erot.
- 183 On totta, että olisi ollut toivottavaa, että komissio olisi perustellut riidanalaista päätöstä enemmän kuin nämä vaatimukset edellyttävät, erityisesti ilmoittamalla numerotietoja, joiden avulla rikkomisen vaihteleva vakavuus on otettu huomioon määritettäessä sakon laskentapohjaa. Tämä mahdollisuus ei kuitenkaan muuta perusteluvollisuudesta johtuvien vaatimusten ulottuvuutta riidanalaisen päätöksen osalta (ks. vastaavasti tuomio Weig v. komissio, EU:C:2000:627, 47 kohta; tuomio Sarrió v. komissio, EU:C:2000:631, 77 kohta ja tuomio Corus UK v. komissio, C-199/99 P, EU:C:2003:531, 149 kohta).

184 Edellä esitetyn perusteella kahdeksannen valitusperusteen ensimmäinen osa on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Kahdeksannen valitusperusteen toinen osa, jonka mukaan suhteellisuusperiaatetta, yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja rangaistusten yksilöllisyyttä koskevaa periaatetta on loukattu sekä velvollisuutta valvoa riidanalaisen päätöksen perusteluita on laiminlyöty

185 Kahdeksannen valitusperusteen toisen osan, joka sisältää neljä väitettä, mukaan suhteellisuusperiaatetta, yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja rangaistusten yksilöllisyyttä koskevaa periaatetta on loukattu sekä velvollisuutta valvoa riidanalaisen päätöksen perusteluita on laiminlyöty.

186 Kolmannessa väitteessään, joka on tutkittava ensimmäiseksi, valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen loukanneen rangaistusten yksilöllisyyttä koskevaa periaatetta, kun se ei tarkistanut, oliko sakko laskettu ottaen huomioon valittajien yksilöllinen tilanne.

187 On todettava, että tässä kolmannessa väitteessä ei yksilöidä riittävän täsmällisesti mahdollista oikeudellista virhettä, johon unionin yleinen tuomioistuin olisi syylistynyt, eikä valituksenalaisen tuomion kohtia, joita tällainen oikeudellinen virhe mahdollisesti rasittaa, joten se on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.

188 Ensimmäisessä väitteessään valittajat katsovat, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi syrjäntäkiellon periaatetta, kun se ei ottanut huomioon sitä, että Deutsche Telekom- ja Wanadoo-päätösten olosuhteet olivat vastaavat kuin riidanalaisen päätöksen taustalla olevat olosuhteet ja niiden perusteella määrättiin kymmenen kertaa pienemmät sakot.

189 Kuten unionin yleinen tuomioistuin muistuttaa valituksenalaisen tuomion 425 kohdassa, unionin tuomioistuin on toistuvasti todennut, että komission aiempi päätöskäytäntö ei ole sakkojen määrittämisen oikeudellinen kehys kilpailuoikeuden alalla ja että muita asioita koskevat päätökset ovat luonteeltaan vain viitteellisiä syrjinnän mahdollisen olemassaolon osalta (tuomio Tomra Systems ym. v. komissio, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 104 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

190 Se, että komissio on aikaisemmin soveltanut tietynlaisia sakkoja tietynlaisiin rikkomisiin, ei voi merkitä sitä, etteikö se voisi määrätä uusia korkeampia sakkoja, jos tämä on tarpeen unionin kilpailupolitiikan toteuttamisen varmistamiseksi; kilpailupolitiikka määritellään yksinomaan asetuksessa N:o 1/2003 (tuomio Tomra Systems ym. v. komissio, EU:C:2012:221, 105 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

191 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 427 kohdassa perustellusti väitteen, joka koskee vertailua valittajille määrätyn sakon ja komission muissa kilpailualan päätöksissä määräämien sakkojen välillä, ja totesi, että esillä olevassa asiassa ei voida todeta loukatun yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

192 Toisessa väitteessään valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen loukanneen suhteellisuusperiaatetta, kun se ei todennut sakon laskentapohjan, jonka määräksi vahvistettiin 90 miljoonaa euroa, olevan suhteeton. Tältä osin valittajat korostavat yhtäältä, että tämä laskentapohja on toiseksi suurin määräävän markkina-aseman väärinkäyttötapauksissa vahvistettu laskentapohja, ja toisaalta, että sakon lopullinen määrä oli 12,5-kertainen Deutsche Telekom -päätöksessä ja 11,25-kertainen Wanadoo-päätöksessä samankaltaisesta väärinkäyttöä merkitsevästä toiminnasta määrättyyn sakkoon nähden.

- 193 Lisäksi valittajat väittävät neljännessä väitteessään, että unionin yleinen tuomioistuin laiminlöi velvollisuuttaan valvoa riidanalaisen päätöksen perusteluita, kun se totesi, ettei komission tarvinnut perustella erityisen huolellisesti päätöstään määrätä nyt käsiteltävässä asiassa sakko, jonka määrä on huomattavasti korkeampi kuin Wanadoo- ja Deutsche Telekom -päätöksissä määrättyjen sakkojen määrä, kun otetaan huomioon näiden kolmen asian samankaltaisuus.
- 194 Perusteluvollisuuden valvonnasta on todettava, että vaikka komissio tosiaankin selitti riidanalaisen päätöksen 739–750 kohdassa asian Deutsche Telekom ja nyt käsiteltävän asian välisiä eroja, se esitti vain vähän perusteluja päätökselle määrätä nyt käsiteltävässä asiassa sakko, jonka määrä on huomattavasti korkeampi kuin Wanadoo- ja Deutsche Telekom -päätöksissä määrättyjen sakkojen määrä. Komissio olisi voinut erityisesti täsmentää sakon laskentapohjan määrittämiseksi käyttämänsä menetelmää vastaavalla tavalla kuin se on tehnyt suuntaviivoissa asetuksen (EY) N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta (EUVL 2006, C 210, s. 2), joita ei voitu soveltaa merkityksellisten tosiseikkojen tapahtumahetkellä.
- 195 Valituksenalaisen tuomion 434 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin muistutti tekemättä oikeudellista virhettä, että komissio noudatti perusteluvollisuuttaan, kun se ilmoitti riidanalaisessa päätöksessä ne arviointiperusteet, joiden avulla se on määrittänyt kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti, ettei komission tarvinnut ilmoittaa sakkojen laskentatapaan liittyviä numerotietoja, tämän tuomion 181 ja 183 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.
- 196 Valittajille määrätyn sakon oikeasuhteisuudesta unionin yleinen tuomioistuin totesi perustellusti valituksenalaisen tuomion 429 kohdassa, että ”suhteellisuusperiaate edellyttää sakon laskennan yhteydessä, että komission on vahvistettava sakko suhteessa rikkomisen vakavuuden arvioimiseksi huomioon otettuihin seikkoihin”.
- 197 Tämän neljännen väitteen yhteydessä valittajat väittävät myös, että unionin yleinen tuomioistuin rikkoi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaa, kun se ei harjoittanut täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa, jota sen on harjoitettava sakon laskentapohjan oikeasuhteisuuden suhteen.
- 198 Kuten tämän tuomion 44 kohdassa täsmennetään, SEUT 263 artiklassa määrättyä laillisuusvalvontaa täydennetään SEUT 261 artiklan mukaisesti täydellä harkintavallalla sellaisten sakkojen ja uhkasakkojen osalta, joita komissio määrää kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi. Asetuksen N:o 17/17 artiklassa, joka on korvattu asetuksen N:o 1/2003 31 artiklalla, säädetään, että [Euroopan unionin] tuomioistuimella on täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon, minkä seurauksena se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.
- 199 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 3 kohdassa, jolla on korvattu asetuksen N:o 17/15 artiklan 2 kohdan toinen alakohta, säädetään, että sakon määrä on määritettävä rikkomisen vakavuuden ja keston perusteella.
- 200 Edellä esitetystä seuraa, että täyttääkseen perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitetut täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutetun valvonnan vaatimukset sakon osalta unionin tuomioistuinten on SEUT 261 ja SEUT 263 artiklan mukaista toimivaltaa käyttäessään tutkittava kaikki oikeudellisia seikkoja tai tosiseikkoja koskevat väitteet, joilla pyritään osoittamaan, että sakon määrä ei ole oikeassa suhteessa rikkomisen vakavuuteen ja keston.
- 201 Tältä osin on todettava, että valituksenalaisen tuomion 431 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin muistutti, että vuoden 1998 suuntaviivojen 1 kohdan A alakohdassa esitetty menetelmä perustuu kiinteään määrään perustuvaan laskutoimitukseen, jonka mukaan sakon laskentapohja, joka määritetään rikkomisen vakavuuden perusteella, lasketaan siten, että huomioon otetaan rikkomisen laatu, sen todellinen vaikutus markkinoihin, jos se on mitattavissa, ja asian kannalta merkityksellisten maantieteellisten markkinoiden laajuus.

- 202 Soveltaen näitä arviointiperusteita ja viitaten valituksenalaisen tuomion 371–421 kohtaan unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 432 kohdassa, että kun otetaan huomioon yhtäältä se, että valittajien väärinkäyttöä on pidettävä selvänä väärinkäyttönä, jota on tapahtunut aiemminkin ja joka vaarantaa televiestintäverkkojen ja -palvelujen sisämarkkinoiden saavuttamisen tavoitteen, ja toisaalta se, että kyseisellä väärinkäytöllä on ollut merkittävä vaikutus Espanjan vähittäismarkkinoilla, 90 miljoonan euron suuruista sakon laskentapohjaa ei voida pitää suhteettomana.
- 203 Vaikka unionin yleinen tuomioistuin ei ole todennut, ettei komissio esitelletyt riidanalaisessa päätöksessä sakon laskentapohjan määrittämiseksi käyttämänsä menetelmää vastaavalla tavalla kuin se on tehnyt suuntaviivoissa asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta, joita ei voitu soveltaa merkityksellisten tosiseikkojen tapahtumahetkellä, tällainen laiminlyönti ei kuitenkaan ole riittävä, jotta unionin yleisen tuomioistuimen voitaisiin katsoa tehneen virheen valvoessaan tämän määrän oikeasuhteisuutta valituksenalaisen tuomion 432 kohdassa luettujen arviointiperusteiden perusteella.
- 204 Edellä esitetystä ilmenee, että tutkiessaan valittajien väitteitä, joilla pyritään osoittamaan, että sakon laskentapohja oli suhteeton, unionin yleinen tuomioistuin käytti tosiasiallisesti SEUT 261 ja SEUT 263 artiklan mukaista toimivaltaa täyttäen perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitetut täyttää tuomiovaltaa käyttäen toteutetun valvonnan vaatimukset, kun se tutki kaikki oikeudellisia seikkoja tai tosiseikkoja koskevat valittajien väitteet, joilla pyritään osoittamaan, että sakon määrä ei ole oikeassa suhteessa rikkomisen vakavuuteen ja kestoon. Kyseisiä väitteitä tutkiessaan unionin yleinen tuomioistuin kuitenkin totesi, ettei yksikään valittajien esittämistä väitteistä oikeuttanut tämän sakon laskentapohjan alentamiseen.
- 205 Siltä osin kuin valittajat arvostelevat tässä neljännessä väitteessä unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 432 kohdassa toteuttamaa sakon laskentapohjan oikeasuhteisuuden arviointia merkityksellisiin tosiseikkoihin nähden, on muistutettava, että sen jälkeen kun unionin yleinen tuomioistuin on ratkaissut täyden harkintavaltansa perusteella unionin oikeussääntöjen rikkomisesta yrityksille määrättävien sakkojen suuruuden, unionin tuomioistuimen asiana ei ole korvata kohtuullisuussyistä unionin yleisen tuomioistuimen harkintaa omallaan, kun se ottaa kantaa oikeuskysymyksiin valitusasiassa. Ainoastaan, jos unionin tuomioistuin arvioi, että seuraamuksen taso on paitsi epäasianmukainen myös liiallinen, minkä vuoksi se on suhteellisuusperiaatteen vastainen, olisi siis todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen sen vuoksi, että sakon määrä on epäasianmukainen (ks. vastaavasti tuomio E.ON Energie v. komissio, EU:C:2012:738, 125 ja 126 kohta; tuomio Quinn Barlo ym. v. komissio, C-70/12 P, EU:C:2013:351, 57 kohta ja tuomio Koninklijke Wegenbouw Stevin v. komissio, C-586/12 P, EU:C:2013:863, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 206 Nyt käsiteltävässä asiassa on todettava, etteivät valittajat ole osoittaneet, millä tavoin komission riidanalaisessa päätöksessä käyttämä 90 miljoonan euron laskentapohja olisi liiallinen, minkä vuoksi se olisi suhteellisuusperiaatteen vastainen tämän tuomion edeltävässä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla.
- 207 Edellä esitetystä seuraa, että kahdeksannen valitusperusteen toinen osa on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä perusteettomana.

Kahdeksannen valitusperusteen kolmas osa, jonka mukaan oikeudellisia virheitä on tehty tutkittaessa sakon laskentapohjan korottamista ehkäisevän vaikutuksen vuoksi, valittajien toiminnan luonnehtimista ”pitkäkestoiseksi rikkomiseksi” sekä sakon alentamista lieventävien seikkojen vuoksi

- 208 Kahdeksannen valitusperusteensa kolmannessa osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisia virheitä tutkiessaan sakon laskentapohjan korottamista ehkäisevän vaikutuksen vuoksi, valittajien toiminnan luonnehtimista ”pitkäkestoiseksi rikkomiseksi” sekä sakon alentamista lieventävien seikkojen vuoksi.
- 209 Ensimmäisessä väitteessään, jonka mukaan oikeudellisia virheitä on tehty tutkittaessa sakon laskentapohjan korottamista ehkäisevän vaikutuksen vuoksi, valittajat vetoavat seuraaviin seikkoihin.
- 210 Yhtäältä valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen loukanneen syrjintäkiellon periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta, kun se hyväksyi sakon laskentapohjan korottamisen ehkäisevän vaikutuksen vuoksi, vaikka niiden taloudellinen voima oli verrattavissa niiden yritysten taloudelliseen voimaan, joista oli kyse Wanadoo- ja Deutsche Telekom -päätöksissä, joissa komissio ei määrännyt tällaista korotusta.
- 211 Tämän tuomion 189 ja 190 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 441 kohdassa perustellusti tämän komission päätöskäytäntöön perustuvan väitteen, koska se ei ole sakkojen määrittämisen oikeudellinen kehys kilpailuoikeuden alalla.
- 212 Toisaalta valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi komission perustelut pelkillä yleisillä viittauksilla riidanalaisen päätöksen perustelukappaleisiin tutkimatta 25 prosentin korotuskertoimen asianmukaisuutta, minkä vuoksi se ei noudattanut velvollisuuttaan harjoittaa täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa.
- 213 Tältä osin on muistutettava, että SEUT 261 artiklassa ja asetuksen N:o 1/2003 31 artiklassa tarkoitettu täyden harkintavallan käyttö ei vastaa viran puolesta suoritettavaa valvontaa, ja korostettava, että menettely unionin tuomioistuimissa on kontradiktorista. Lukuun ottamatta oikeusjärjestyksen perusteisiin pohjautuvia perusteita – kuten riidanalaisen päätöksen perustelujen puuttuminen – jotka unionin yleisen tuomioistuimen ja unionin tuomioistuimen on tutkittava viran puolesta, kantajan on esitettävä kyseistä päätöstä koskevat kanneperusteet ja todisteet niiden tueksi (tuomio Chalkor v. komissio, EU:C:2011:815, 64 kohta ja tuomio KME Germany ym. v. komissio, C-389/10 P, EU:C:2011:816, 131 kohta).
- 214 On todettava, että unionin yleinen tuomioistuin tutki valituksenalaisen tuomion 438–441 kohdassa sitä, miten komissio perusteli sakon laskentapohjan korottamista, ja totesi, että se perustui oikeudellisesti riittävällä tavalla riidanalaisen päätöksen sisältämiin tietoihin valittajien taloudellisen voiman osalta. Näin tehdessään yleinen tuomioistuin käytti SEUT 261 ja SEUT 263 artiklan mukaista toimivaltaa ja täytti täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutetun valvonnan vaatimukset, kun se tutki kaikki valittajien tässä yhteydessä esittämät oikeudellisia seikkoja tai tosiseikkoja koskevat väitteet.
- 215 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäinen väite on hylättävä perusteettomana.
- 216 Valittajien toinen väite koskee oikeudellisia virheitä, jotka on tehty tutkittaessa valittajien toiminnan luonnehtimista ”pitkäkestoiseksi rikkomiseksi”.
- 217 Rikkomisen alkamispäivän osalta valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin jätti virheellisesti erottamatta toisistaan Deutsche Telekom -päätöstä edeltävän ajanjakson ja sen jälkeisen ajanjakson ja arvioimatta rikkomisen vakavuutta kunkin ajanjakson osalta ja loukkasi näin syrjintäkiellon periaatetta ja laiminlöi velvollisuuttaan harjoittaa täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa.

- 218 On todettava, että tämä väite on hylättävä tehottomana, koska valittajat ainoastaan väittävät, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt erottaa toisistaan kaksi rikkomisajanjaksoa rikkomisen väitetyn vaihtelevan intensiteetin vuoksi, selittämättä sitä, miten rikkomisen kesto olisi tämän vuoksi lyhentynyt.
- 219 Valittajat väittävät myös, että unionin yleinen tuomioistuin otti niiden väitteet huomioon vääristyneellä tavalla, yksilöimättä kuitenkaan riittävän täsmällisesti niitä seikkoja, jotka unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut huomioon vääristyneellä tavalla, tai analysointivirheitä, joihin unionin yleinen tuomioistuin olisi syyllistynyt. Näin ollen tämä väite on tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön perusteella jätettävä tutkimatta.
- 220 Rikkomisen päättymispäivän osalta unionin yleinen tuomioistuin totesi valittajien mukaan, että komissio oli osoittanut rikkomisen olemassaolon ainoastaan vuoden 2006 ensimmäisen puoliskon loppuun saakka. Unionin yleinen tuomioistuin on niiden mukaan näin ollen kääntänyt todistustaakan katsoessaan, etteivät valittajat olleet osoittaneet, ettei hintaruuvia ollut sovellettu enää vuoden 2006 toisella puoliskolla, vaikka rikkomisen olemassaolon osoittaminen on komission tehtävä.
- 221 Valituksenalaisen tuomion 451 kohdasta ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin totesi asiakirja-aineiston sisältämien seikkojen, joita valittajat eivät ole kiistäneet, perusteella, että sekä Telefónica de España SAU:n tukkuhinnat että sen vähittäishinnat eivät olleet muuttuneet syyskuun 2001 ja 21.12.2006, jolloin kilpailusääntöjen rikkominen päättyi, välisenä aikana, eivätkä ne vedonneet niiden kustannusten muuttumiseen, jotka komissio otti huomioon. Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin ei kääntänyt todistustaakkaa vaan arvioi asianmukaisesti sille esitettyjä todisteita, kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 171 kohdassa.
- 222 Näin ollen toinen väite on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä tehottomana tai perusteettomana.
- 223 Kolmas väite koskee oikeudellisia virheitä, joita on tehty tutkittaessa sakon alentamista lieventävien seikkojen vuoksi.
- 224 Ensimmäiseksi kantajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen soveltaneen ”virheellistä oikeudellista arviointiperustetta”, kun se katsoi, että niiden laiminlyönti oli erittäin vakava, arvioidessaan komission niille myöntämän 10 prosentin alennuksen asianmukaisuutta perustellun luottamuksen valossa.
- 225 On todettava, että unionin yleinen tuomioistuin toteutti valituksenalaisen tuomion 459 kohdassa tosiseikkoja koskevia arviointeja, jotka liittyvät valittajien laiminlyönnin asteeseen. Näin ollen tämä väite on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa.
- 226 Toiseksi valittajat arvostelevat valituksenalaisen tuomion 461 kohtaa, jossa unionin yleinen tuomioistuin viittasi selvien ja ennakoitavien aiempien tapausten olemassaoloon tutkiessaan asian väitettyä uutuutta. Valittajien mukaan se sovelsi tässä ilmeisen virheellistä arviointiperustetta eli oikeusvarmuuden perustetta ja jätti ottamatta huomioon, että yksi vuoden 1998 suuntaviivoissa määritellyistä lieventävistä olosuhteista on se, että yrityksellä on ollut kohtuullinen epäily menettelynsä sääntöjenvastaisuudesta. Valittajien mukaan tällainen kohtuullinen epäily on ollut olemassa ainakin lokakuuhun 2003 saakka, jolloin Deutsche Telekom -päätös julkaistiin, ja jatkui tuomion TeliaSonera Sverige (EU:C:2011:83) julistamiseen saakka.
- 227 Tältä osin on todettava, että valittajien kohtuullisen epäilyksen olemassaolo on tosiseikkoja koskeva kysymys, joka kuuluu yksinomaan unionin yleisen tuomioistuimen harkintavaltaan, joten neljäs väite on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 84 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.
- 228 Tämän seurauksena kahdeksannen valitusperusteen kolmas osa on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä tehottomana tai perusteettomana.

229 Edellä esitetyn perusteella kahdeksas valitusperuste on osittain jätettävä tutkimatta ja osittain hylättävä tehottomana tai perusteettomana.

Kymmenes valitusperuste, jonka mukaan velvollisuutta harjoittaa täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa tarkoitetulla tavalla on laiminlyöty sakon vahvistamisen osalta

230 Kymmenennessä valitusperusteessaan valittajat väittävät unionin yleisen tuomioistuimen laiminlyöneen velvollisuuttaan harjoittaa täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa tarkoitetulla tavalla sakon vahvistamisen osalta, koska se ei käyttänyt SEUT 261 artiklassa ja asetuksen N:o 1/2003 31 artiklassa tarkoitettua täyttä harkintavaltaa.

231 On todettava, että tämän kymmenennen valitusperusteen yhteydessä valittajat eivät yksilöi riittävän täsmällisesti, miltä osin valituksenalaista tuomiota arvostellaan, vaan ainoastaan toteavat yleisesti ja perusteluja esittämättä, että unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia kaikki todisteet ja kaikki tosiseikkoja koskevat olosuhteet, joilla on merkitystä sakon asianmukaisuutta arvioitaessa. On kuitenkin korostettava, että tämän valitusperusteen, jonka mukaan velvollisuutta harjoittaa täyttä tuomiovaltaa käyttäen toteutettavaa valvontaa on laiminlyöty, tueksi esitetyt väitteet on jo tutkittu muiden valitusperusteiden yhteydessä siltä osin kuin valittajat yksilöivät riittävän täsmällisesti, miltä osin valituksenalaista tuomiota arvostellaan.

232 Tämän vuoksi tämä kymmenes valitusperuste on jätettävä tutkimatta tämän tuomion 29 ja 30 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.

233 Kaiken edellä esitetyn perusteella valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

234 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan silloin, kun valitus ei ole perusteltu, unionin tuomioistuin päättää oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan sen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

235 Työjärjestyksen 140 artiklan 3 kohdan mukaan unionin tuomioistuin voi määrätä, että väliintulija vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

236 Koska valittajat ovat hävinneet asian, ne on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

237 Väliintulijat France Telecom, Ausbanc Consumo ja ECTA vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Valitus hylätään.**
- 2) **Telefónica SA ja Telefónica de España SAU veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**
- 3) **France Telecom España SA, Asociación de Usuarios de Servicios Bancarios (Ausbanc Consumo) ja European Competitive Telecommunications Association vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset